

INFORMACJA
z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2006-2015
za lata 2006 – 2008

Cel 1 . PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA LOKALNEGO RYNKU PRACY

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki, w zł			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007	2008 r.		
Kierunek 1. Monitorowanie lokalnego rynku pracy i zmian zachodzących w nim poprzez prowadzenie analizy ofert pracy i kontaktów z pracodawcami, przedsiębiorcami, prowadzenia badań sondażowych					
1. Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, którego podstawą jest analiza ofert pracy i struktury bezrobocia według zawodów i specjalności. Utrzymywanie kontaktów z pracodawcami, przedsiębiorcami w celu rozpoznania bieżących potrzeb zatrudnieniowych i szkoleniowych (wizyty w zakładach pracy, giełdy pracy, spotkania z pracodawcami).	wydatki bieżące			PUP	środki własne PUP, EFS
2. W 2006 roku w ramach programu „EQUAL” „przeprowadzono badania ankietowe na terenie 4 powiatów (suwalskiego, augustowskiego, sejneńskiego, oleckiego i miasta Suwałki) na populacji 240 pracodawców. Wyniki tych badań oraz wnioski zostały opublikowane w postaci raportu pt „Badanie rynku 2006”.W latach 2006/2007 Urząd zorganizował cykl spotkań motywacyjnych dla pracodawców celem podniesienia wiedzy i zwiększenia świadomości na temat chorób (kryzysów) psychicznych wśród potencjalnych pracowników. Przeprowadzono również specjalistyczne szkolenia dla pracodawców pod nazwą „ Szkolenie SOD w praktyce”. Dzięki szkoleniu pracodawcy mogli zdobyć wiedzę i praktyczne umiejętności niezbędne do uzyskania dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych ze środków PFRON.	51.752	86.669	1.805	PUP	środki własne PUP, EFS
Kierunek 2. Dostosowanie i poprawa szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy					
1. Prowadzenie monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych. Opracowanie raportu i udostępnienie go na stronie internetowej Urzędu (pup.suwalki.pl). Opiniowanie przez Powiatową Radę Zatrudnienia kierunków szkoleń.	wydatki bieżące			PUP, UM	środki własne PUP
2. Prowadzenie Publicznego Gimnazjum dla Dorosłych z oddziałami przysposabiającymi do pracy zawodowej 2006 : Publiczne Gimnazjum ☒ 130 uczniów , 24 absolwentów w zawodzie kucharz małej gastronomii , Publiczne Gimnazjum dla Dorosłych ☒ 28 słuchaczy , 22 obsolwentów, 2007 : Publiczne Gimnazjum ☒ 84 uczniów , 19 absolwentów w zawodach : murarz - 3, stolarz-3, kucharz małej gastronomii - 13, Publiczne Gimnazjum dla Dorosłych ☒ 47 słuchaczy, 25 absolwentów, 2008 : Publiczne Gimnazjum ☒	422. 228	404 .677	466.592	OTS OHP	budżet samorząd.

100 uczniów, 24 absolwentów w zawodach : piekarz □ 2, mechanik pojazdów samochodowych □ 4, stolarz □ 2, masarz - 2, murarz □ 1, kucharz małej gastronomii □ 13, Publiczne Gimnazjum dla Dorosłych □ 31 słuchaczy, 25 absolwentów.					
3. Organizacja praktyk zawodowych przy współpracy z Urzędem Pracy w Suwałkach w zakładach produkcyjnych, MEBLET, GAMS, Gastronomia SYRYCA, Dom Nauczyciela, ADB	wydatki bieżące			SOSW Nr 2	budżet samorząd.
4. Powzięcie Uchwały nr XXVI/245/08 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 sierpnia 2008 r. zmieniającej Uchwałę w sprawie przyjęcia programu działań oświatowych w Mieście Suwałki do 2010 r. umożliwiającej zatrudnianie doradców zawodowych. W wyniku czego powstają Wewnętrzne Systemy Doradztwa Zawodowego. Młodzież szkół ponadpodstawowych korzysta z opracowań Mobilnego Centrum Informacji Zawodowej, Powiatowego Urzędu Pracy i Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej.			wydatki bieżące	Urząd Miejski ZS Nr 3, ZS Nr 2	budżet samorząd.
5. Organizacja Spotkań Edukacyjnych skierowanych do uczniów gimnazjów i ich rodziców, nauczycieli dotyczących wyboru przyszłego kierunku kształcenia: <ul style="list-style-type: none"> • Spotkanie Edukacyjne – Bez Granic – 2006r • Uczymy się nie dla szkoły, ale dla życia – 2007r. 	64.670	105.500	0	CDNiKU	EFRR Euroregion Niemen, budżet samorząd.
6. Uzgadnianie i wdrażanie kierunków kształcenia w porozumieniu z PUP z suwalskimi zakładami pracy oraz tworzenie nowych kierunków kształcenia zawodowego dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy: technikum informatyczne, technikum turystyczne. Uczestnictwo w 2006 r. w konkursie „Modernizacja Oferty Edukacyjnej Szkolnictwa Zawodowego”.	wydatki bieżące			ZST , ZS Nr 6, ZS Nr 4	budżet samorząd.
7. Promowanie Przedsiębiorczości na przedmiotach zawodowych wśród uczniów szkół ponad gimnazjalnych poprzez: pogadanki, dyskusje, organizowanie Dnia Przedsiębiorczości, udział młodzieży w konkursach z zakresu przedsiębiorczości.	wydatki bieżące			SOSW Nr 2, ZS Nr 2	budżet samorząd.
8. Szkolenie „ Przedsiębiorca-handlowiec” podnoszące kwalifikacje zawodowe młodzieży – 15 osób.	1.280	0	0	OTS OHP, CEPM OHP	OTS OHP
9. Kształcenie w szkołach policealnych w kierunkach odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy.	364.800	355.577	425.995	CDNiKU	budżet samorząd.
10. Dopuszczenie pracowni praktycznej nauki zawodu w nowoczesny sprzęt stolarsko – tapicerski w celu poprawy jakości kształcenia (zakup grubościówki, frezarki, ukośnicy, maszyny do szycia).	25.533	0	0	SOSW Nr 2	PFRON
11. Uzyskanie atestu Instytutu Spawalnictwa w Gliwicach na pracownię spawalnictwa.	0	1.600	0	CKP	środki własne
12. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach kształci na ośmiu kierunkach, które zostały uruchomione po wnikliwym badaniu lokalnej społeczności pod kątem zapotrzebowania lokalnego rynku pracy. W wyniku zmian ustawowych narzucających konieczność posiadania wyższego wykształcenia przez członków wyjazdowych zespołów ratownictwa medycznego wyjeżdżających do pacjentów z pomocą pozaszpitalną PWSZ w Suwałkach uruchamia kształcenie na kierunku Ratownictwo Medyczne. W odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku pracy oraz zainteresowanie młodzieży ponadgimnazjalnej (popartej ankietami przeprowadzonymi przez uczelnię) - kierunek Kosmetologia. Nowy kierunek umożliwi	wydatki bieżące			PWSZ w Suwałkach	Ministerstw o Nauki i Szkolnictwa Wyższego

zdobycie potrzebnych kwalifikacji absolwentom oraz osobom już pracujących w ww. zawodach. W związku ze specyfiką regionu PWSZ w Suwałkach kształci studentów na kierunkach: rolnictwo, transport oraz zarządzanie i inżynieria produkcji. W wyniku ciągłego monitoringu zapotrzebowania na rynku pracy PWSZ w Suwałkach kształci także inżynierów budownictwa.					
13. PWSZ w Suwałkach posiada także w ofercie studia podyplomowe, które pozwalają podnosić kwalifikacje zawodowe, przekwalifikować się i uzyskać mobilność w dostosowaniu na lokalnym rynku pracy. Kierunki i programy studiów dostosowane są do potrzeb rynku pracy i zainteresowań słuchaczy.				PWSZ w Suwałkach	Czesne uczestników studiów podyplomowych
14. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach działa Akademickie Biuro Karier, które zajmuje się promocją i aktywizacją zawodową absolwentów i studentów. Zadaniem biura jest pomoc studentowi i absolwentowi w poruszaniu się po konkurencyjnym rynku pracy, pomaga wybrać odpowiednią ścieżkę kariery, kontaktować z pracodawcami oraz organizuje szkolenia. Akademickie Biuro Karier współpracuje m.in. z Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pracodawców, firmami. Biuro Karier prowadzi bazę danych studentów absolwentów szukających pracy, jak również bazę ofert pracy, staży czy praktyk.				PWSZ w Suwałkach	Środki własne
15. Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości umożliwi studentom oraz absolwentom Uczelni znalezienie alternatywy na lokalnym rynku pracy poprzez zakładanie własnej działalności gospodarczej ulokowanie jej w Inkubatorze. Uczestnikami Projektu była młodzież uczelni z Suwałk, Alitusa i Kowna (60 studentów).		77.000 euro		PWSZ w Suwałkach	Środki Unijne
16. Każdy student PWSZ w Suwałkach obowiązkowo odbywa praktyki zawodowe związane z kierunkiem kształcenia. Umożliwia to zapoznanie się z zasadami funkcjonowania instytucji państwowych oraz prywatnych na rynku pracy, poznanie specyfiki oraz struktury poszczególnych instytucji, ale także nawiązanie współpracy, która w przyszłości może zaowocować zatrudnieniem absolwenta.				PWSZ w Suwałkach.	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
17. PWSZ w Suwałkach stale unowocześnia i rozbudowuje laboratoria przedmiotowe na prowadzonych kierunkach kształcenia. Laboratoria Rolnictwa oraz Budownictwa są jednymi z najlepszych w kraju. Pozwala to studentom zapoznawać się z najnowocześniejszymi technikami badań laboratoryjnych oraz najnowszym sprzętem laboratoryjnym. Studenci nie tylko uczą się wiedzy teoretycznej, ale także odbywają zajęcia praktyczne, które umożliwiają łatwiejszy start w przyszłej pracy zawodowej. Zdobyte umiejętności przy pomocy nowoczesnej aparatury pomaga studentom płynnie wejść na rynek pracy i wykorzystać zdobytą wiedzę w przedsiębiorstwach wykorzystujących nowe technologie.	2.500.000			PWSZ w Suwałkach	ZPORR, Środki Unijne
Kierunek 3. Stały monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych lokalnego rynku pracy					
1. Prowadzenie monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych w postaci raportów półrocznych. Raporty są analizą lokalnego rynku pracy i zjawiska bezrobocia, która ma służyć lepszej koordynacji			wydatki bieżące	PUP	środki własne PUP

szkoleń oraz kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy. Poprzez monitoring obserwowane są zjawiska zachodzące na rynku pracy dotyczące kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym. Raporty z monitoringu dostępne są na stronie internetowej PUP Suwałki (pup.suwalki.pl)					
2. Jest prowadzony stały monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych lokalnego rynku pracy. Szkoła stara się zaniechać kształcenia w danym kierunku, gdy widzi nieprzydatność tego zawodu na rynku pracy.	wydatki bieżące		ZST		budżet samorząd
3. PWSZ w Suwałkach co roku przeprowadza badania ankietowe wśród uczniów szkół średnich pod kątem zapotrzebowania na konkretne kierunki kształcenia, których ukończenie umożliwi zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. W związku z powyższym wszystkie kierunki kształcenia dostosowane są do rynku pracy a programy studiów aktualizowane wraz z postępem nauki i przemianami społecznymi.	wydatki bieżące		PWSZ w Suwałkach		budżet centralny
Kierunek 4. Wspieranie tworzenia Centrów Integracji Społecznej/Klubów Integracji Społecznej					
Centra/Kluby Integracji Społecznej nie powstały na terenie miasta Suwałk					
Kierunek 5. Wspieranie idei przedsiębiorczości i kreowanie postaw przedsiębiorczych bezrobotnych klientów pomocy społecznej					
1. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy daje narzędzia do kreowania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, pozwalając tworzyć jednoosobowe podmioty gospodarcze, jak również wspiera finansowo pracodawców, którzy tworzą nowe miejsca pracy dla osób bezrobotnych. W ramach tych działań Urząd i MOPS: <ul style="list-style-type: none"> • udostępnia informację osobom bezrobotnym o warunkach, zasadach ubiegania się o dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, • udziela informacji pracodawcom o warunkach i zasadach ubiegania się o środki na wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy, • wydaje stosowne wnioski i ocenia je, • organizuje szkolenia osobom bezrobotnym, którzy zamierzają rozpocząć działalność gospodarczą z zakresu „ABC przedsiębiorczości” oraz „Podstawy zarządzania małą i średnią firmą”, • udziela dotacji bezrobotnym oraz refunduje koszty wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy pracodawcom tworzącym miejsca pracy. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielone osobom bezrobotnym: <ul style="list-style-type: none"> – 2006 rok – 100 osób, – 2007rok- 101 osób, – 2008 rok – 109 osób, Zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy przedstawia się następująco: <ul style="list-style-type: none"> – 2006 rok – zatrudniono 46 osób, – 2007rok – zatrudniono 98 osób , – 2008 rok – zatrudniono 100 osób, 				PUP, MOPS	FP, EFS, PFRON,
	721.580	1.162.568	1.494.660		
	488.368	766.242	952.918		
2. Aktywizacja zawodowa jako jeden z elementów aktywnej integracji osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji społecznej, wykluczonych z rynku pracy i zagrożonych marginalizacją, realizowana w ramach POKL 2007-2013 „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI” poprzez:	0	0	47.769	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa,

<ul style="list-style-type: none"> warsztaty z samozatrudnienia i prowadzenia działalności gospodarczej – 50 osób, warsztaty z zakresu edukacji personalnej i zawodowej – kształtowanie postaw proaktywnych na rynku pracy – 70 osób, warsztaty z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego – 40 osób, spotkania informacyjne o dostępnych instrumentach rynku pracy dla bezrobotnych w tym osób niepełnosprawnych – 54 osoby, <p>Działania te skutkowały wzmocnieniem potencjału zawodowego, wzrostem zdolności do zatrudnienia i większą mobilnością na rynku pracy.</p>					budżet samorząd.
<p>3. Indywidualna praca socjalna realizowana, jako podstawowa działalność zawodowa służb socjalnych. łączy w sobie wszelkiego rodzaju działania pracowników socjalnych ukierunkowane na kształtowanie i stymulowanie postaw aktywnych i przedsiębiorczych przy szerokiej współpracy z PUP, organizacjami i przedsiębiorcami. Ukierunkowana jest indywidualnie na dążenie do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez wejście lub powrót na rynek pracy korzystając z dostępnych instrumentów.</p>	wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd. budżet centralny
Kierunek. 6. Dostosowanie szkoleń osób bezrobotnych do wymagań lokalnego rynku pracy					
<p>1. Zmiany zachodzące na rynku pracy wymagają stałego doskonalenia i dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Inwestowanie w podnoszenie kwalifikacji i umiejętności szybkiego reagowania oraz sprostanie, coraz to nowym wymogom rynku pracy daje szansę na uzyskanie i utrzymanie pracy. Dlatego też osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP mają możliwość zdobycia nowych kwalifikacji lub umiejętności poprzez organizowane przez urząd szkolenia. Na szkolenia skierowano w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2006r. – 300 osób, – 2007r. – 373 osoby, – 2008r. – 388 osób (w tym 10 osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy). 	431.058	480.498	487.004	PUP	FP, EFS, PFRON
<p>2. Aktywizacja zawodowa prowadzona w ramach Projektu „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI” uwzględniała szkolenia osób bezrobotnych w następującym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asystent osoby niepełnosprawnej – 7 osób, • obsługa kas fiskalnych – 12 osób, • kurs prawa jazdy – 12 osób, • kucharz – 7 osób, <p>Ponadto w ramach współpracy z PUP w realizacji Projektu skierowano osoby niepełnosprawne do odbycia szkolenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracownik administracyjno biurowy – 5 osób. 	0	0	60.088	MOPS PUP	EFS, dotacja rozwojowa, budżet samorząd.
Kierunek 7. Współdziałanie jednostek pomocy społecznej w zakresie wspierania poradnictwa specjalistycznego, zawodowego, psychologicznego i pracy socjalnej dla osób bezrobotnych pod kątem lokalnego rynku pracy					
<p>1. Celem doradztwa zawodowego jest udzielanie pomocy osobom bezrobotnym, niepełnosprawnym i poszukującym pracy zarejestrowanym w urzędzie, w wyborze odpowiedniego zawodu, kierunku szkolenia oraz zatrudnienia z punktu widzenia indywidualnych cech osobowościowych, kwalifikacji, predyspozycji, zainteresowań oraz możliwości zawodowych.</p> <p>Urząd prowadzi poradnictwo zawodowe dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarówno w formie porad indywidualnych jak i grupowych oraz informacji zawodowej. Z usług doradców zawodowych</p>	wydatki bieżące			PUP	FP, EFS, PFRON,

<p>skorzystało:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2006 rok – ogółem 1 075 osób (w tym: 618 osób z porad grupowych, 160 osób z porad indywidualnych, 297 osób z porad w ramach grupowej i indywidualnej informacji zawodowej), – 2007 rok – ogółem 713 osób (w tym: 433 osoby z porad indywidualnych i grupowych, 280 osób z indywidualnej i grupowej informacji zawodowej), – 2008 rok – ogółem 2 046 osób (w tym: 1 539 osób z porad indywidualnych i grupowych, 507 osób z indywidualnej i grupowej informacji zawodowej). 					
<p>2. Praca socjalna na rzecz osób bezrobotnych obejmująca poradnictwo, informowanie i motywowanie klientów pomocy społecznej do korzystania z doradztwa zawodowego oraz uczestnictwa w spotkaniach Klubu Pracy. Systematyczna współpraca MOPS z PUP w zakresie wymiany informacji o dostępnych ofertach pracy, sytuacji zawodowej oraz możliwości aktywizowania bezrobotnych klientów pomocy społecznej.</p>	wydatki bieżące			MOPS, PUP	budżet centralny, budżet samorząd.
<p>3. Poradnictwo specjalistyczne, jako jeden z elementów realizacji zadań PO KL 2007 – 2013 okazało się dużym wsparciem w pokonywaniu bierności osób bezrobotnych ich otoczenia społecznego. Udzielone porady zwiększyły motywację, poprawiły samoocenę i zwiększyły aktywność uczestników Projektu na lokalnym rynku pracy. Udzielono porad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychologicznych – 27, • pedagogicznych – 29, • prawnych – 31. 	0	0	7.560	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa, budżet samorząd.
<p>4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w maju 2008 r. podpisał porozumienie z Powiatowym Urzędem Pracy w sprawie współpracy przy realizacji projektu systemowego pod nazwą „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI” w ramach PO KL 2007 - 2013 współfinansowanego z EFS. Zadania, które realizował urząd jako partner w projekcie to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – współudział w akcji promocyjnej, – pośrednictwo pracy, – szkolenia zawodowe, – wymiana informacji na rzecz beneficjentów ostatecznych projektu. 	wydatki bieżące			MOPS, PUP	środki PUP
Kierunek 8. Wdrażanie nowych form i metod pracy socjalnej, w tym kontraktów i projektów socjalnych na rzecz osób i rodzin bezrobotnych w celu niwelowania biernych i pasywnych postaw.					
<p>1. W celu zwiększenia mobilności zawodowej osób bezrobotnych Miasto Suwałki w czerwcu 2008 roku zawarło porozumienie z Powiatem Suwalskim w sprawie udzielenia pomocy osobom bezrobotnym z terenu miasta Suwałki. Do zadań PUP wynikających z podpisanego porozumienia należało wydawanie bezpłatnie jednorazowych biletów komunikacji miejskiej na przejazd bezrobotnego do pracodawcy ze skierowaniem do pracy. 192 osoby skorzystały z tej formy pomocy.</p>	0	0	20.000	Miasto Suwałki, PUP	budżet samorząd.

<p>2. Prace społecznie użyteczne – jako element kontraktu socjalnego stanowiący uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych, bez prawa do zasiłku systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Stanowią one element aktywizacji zawodowej, jako odpowiedź na narastające zjawiska patologiczne, a przede wszystkim bezrobocie, marginalizację i wykluczenie społeczne. Celem tych prac jest aktywizowanie, wypracowanie nawyku systematyczności, odpowiedzialności i doprowadzenie do samodzielności życiowej poprzez przygotowanie do powrotu na otwarty rynek pracy. Spośród osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy, wstępnie zakwalifikowanych przez pracowników socjalnych do wykonywania prac skierowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2006 r. 56 osób z tego: 40 osoby wykonywało przez okres skierowania, 16 osób naruszyło dyscyplinę pracy. Ponadto 11 osób nie zgłosiło się do PUP po odbiór skierowań, a 6 osób odmówiło podjęcia prac, • w 2007 r. 89 osób z tego: 49 osób wykonywało je przez okres skierowania, 9 osób podjęło samodzielne zatrudnienie, a 31 osób naruszyło dyscyplinę pracy. Ponadto 21 osób nie zgłosiło się do PUP po odbiór skierowań, a 14 osób odmówiło podjęcia prac, • w 2008 r. do prac skierowano 30 osób z tego: 26 osób wykonywało je przez okres, na jaki zostali skierowani, 1 osoba podjęła samodzielne zatrudnienie, 2 osoby naruszyły dyscyplinę pracy, 1 osoba odmówiła przyjęcia propozycji pracy. Ponadto 1 osoba nie zgłosiło się do PUP po odbiór skierowania. Po zakończeniu prac 3 osoby podjęły zatrudnienie na otwartym rynku pracy. <p>Wobec osób, które naruszają dyscyplinę pracy stosowane są sankcje pozbawienia statusu bezrobotnego na okres 90 dni, zaprzestania udzielania świadczeń lub ich ograniczenia Ponadto ZUK stworzył 30 miejsc pracy do wykonywania prac społecznie użytecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2006 r. pracowały 44 osoby, • w 2007 r. -57 osób. 	<p>8.088</p> <p>57.552</p>	<p>17.330</p> <p>61.385</p>	<p>17.952</p> <p>0</p>	<p>MOPS</p> <p>ZUK</p>	<p>F P, budżet samorząd.</p>
<p>3. Kontrakt socjalny w pracy metodą indywidualnego przypadku służący wzmocnieniu aktywności własnej klientów pomocy społecznej poprzez jasne określenie warunków współpracy. Kontrakt socjalny jest narzędziem stwarzającym płaszczyznę porozumienia i wskazującym strategię indywidualnego działania, umożliwiając osiągnięcie niewielkich postępów i zmian składających się na poprawę sytuacji klientów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006 roku zawarto 100 kontraktów socjalnych, którymi objęto 106 osób, • 2007 roku zawarto 91 kontraktów socjalnych, którymi objęto 91 osób, • 2009 roku zawarto 188 kontraktów socjalnych, którymi objęto 190 osób. <p>W 2008 r. stanowił narzędzie realizacji PO KL 2007 – 2013 w wyniku, którego pozyskano środki na zatrudnienie 7 dodatkowych pracowników socjalnych.</p>	<p>wydatki bieżące</p>	<p>wydatki bieżące</p>	<p>wydatki bieżące</p> <p>122.498</p>	<p>MOPS</p>	<p>budżet samorząd. budżet centralny</p> <p>EFS, dotacja rozwojowa</p>
<p>Kierunek 9. Pozyskiwanie dodatkowych środków z funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów</p>					
<p>1. Projekty realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2006 roku PUP realizował n/w projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego : <ul style="list-style-type: none"> a. Projekt w ramach działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” Sektorowego Programu Operacyjnego 	<p>1.290.100</p>			<p>PUP</p>	<p>EFS</p>

<p>Rozwoju Zasobów Ludzkich pt „Drzwi do sukcesu”. Celem projektu było zapobieganie długotrwałemu bezrobociu wśród bezrobotnej młodzieży poprzez zastosowanie w projekcie szerokiego pakietu działań aktywizujących , ułatwiających wejście na rynek pracy . Osoby bezrobotne w liczbie 345 skorzystały z następujących form aktywizacyjnych :</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi poradnictwa – 345 osób, – usługi pośrednictwa pracy – 337 osób, – staże zawodowe -227 osób, – szkolenia – 100 osób. <p>b. Projekt w ramach działania 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich pt. „Droga do biznesu”. Celem projektu było promowanie przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych. Projekt zakładał aktywizację 55 osób bezrobotnych. Beneficjenci projektu uczestniczyli w szkoleniach zawodowych z zakresu przedsiębiorczości lub zarządzania małą i średnią firmą. Po zakończonych szkoleniach 46 osób uzyskało dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p> <p>c. Ponadto w 2006 roku urząd kontynuował realizację rozpoczętego w sierpniu 2005 roku projektu w ramach działania 1.6 „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”. Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 pt „Kobieta pracująca”. Celem projektu było ułatwienie zatrudnienia kobietom ze szczególnym uwzględnieniem kobiet długotrwale bezrobotnych. W projekcie uczestniczyło 57 kobiet i brały udział w następujących formach aktywizacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – grupowe warsztaty z zakresu aktywizacji społeczno –zawodowej i indywidualnego poradnictwa zawodowego – 54 kobiety, – usługi z zakresu pośrednictwa pracy- 51 kobiet, – szkolenia zawodowe pod potrzeby lokalnych pracodawców- 46 kobiet, – subsydiowane zatrudnienie zgodnie z kierunkiem ukończonego szkolenia – 30 kobiet. <p>• W 2007 roku realizowano nw. projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego :</p> <p>a. Projekt w ramach działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich pt „Drzwi do sukcesu”. Celem projektu było zapobieganie długotrwałemu bezrobociu wśród bezrobotnej młodzieży .Aktywizacją objęto 220 osób bezrobotnych , w tym :</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługami poradnictwa zawodowego – 220 osób, – stażami zawodowymi -217 osób, – realizowane były także usługi pośrednictwa pracy <p>b. Projekt w ramach działania 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia „ Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich pt. „Droga do biznesu”. Celem projektu było promowanie przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych. Zaktywizowano 127 osób, w tym :</p> <ul style="list-style-type: none"> – w ramach usług poradnictwa zawodowego 127 osób, – w szkoleniach z zakresu ”ABC przedsiębiorczości z modułem biznes planu” oraz „Podstawy 		1.097. 400			
---	--	------------	--	--	--

<p>zarządzania małą i średnią firmą z elementami marketingu „- 120 osób, – dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało 66 osób,</p> <ul style="list-style-type: none"> • W 2008 roku realizowano projekt w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działania 6.1 „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie” pod nazwą „Bezpośrednio do zatrudnienia – inwestycje w kwalifikacje i doświadczenie zawodowe bezrobotnych powiatu suwalskiego”. Aktywizacją objęto 514 osób bezrobotnych, w tym w następujących formach : <ul style="list-style-type: none"> – staże zawodowe - 199 osób, – przygotowanie zawodowe - 33 osoby, – szkolenia – 212 osób, – przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 101 osób, – wyposażenie i wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych – 15 osób. 			2.468 .800		
<p>2. Uczestnictwo w dwóch edycjach programu PFRON pn. „Edukacja program pomocy w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej” polegającego na wyposażeniu pracowni w nowoczesny sprzęt, poprawa bazy socjalno bytowej oraz zakup samochodu do przewozu uczniów. Doposażenie gabinetów terapeutycznych i rewalidacyjnych.</p>	503.211	1.099.866	13.617	SOSW Nr 1 i 2	PFRON
<p>3. Realizacja projektu systemowego „OD BIerności DO AKTYwności” w ramach PO KL 2007- 2013 Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt zakładał wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zaś cele szczegółowe to: podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia, wzmocnienie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, doskonalenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych sprzyjających mobilności zawodowej, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego. Działania Programu w zakresie aktywnej integracji obejmowały aktywizację społeczną, zawodową, zdrowotną, edukacyjną oraz upowszechnianie pracy socjalnej. Działaniami Aktywnej Integracji objęto 80 osób bezrobotnych, wyposażono stanowiska pracy oraz wzmocniono zatrudnienie zawodowych służb socjalnych.</p>	0	0	936. 695	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa 836. 637, budżet samorząd. 100.058
<p>4. Realizacja Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Wchodzenie, utrzymanie i powrót na rynek pracy osób po przebytej chorobie psychicznej” – współfinansowany ze środków EFS (EQUAL), mający na celu wyrównywanie szans, niwelowanie nierówności i eliminowanie wszelkich przejawów dyskryminacji na rynku pracy. Zadaniem MOPS jako partnera było prowadzenie grup wsparcia. tj. wsparcie beneficjentów i zwiększenie kompetencji psychospołecznych w zakresie gotowości do podjęcia i utrzymania się na rynku zawodowym. Grupa liczyła 15 osób, pracę podjęły 4 osoby.</p>	14.352	18.278	0	MOPS	EFS
<p>5. Utworzenie w 2006 r. pracowni komputerowej w ramach projektu „Pracownie komputerowe dla szkół” współfinansowanego przez Unię Europejską”. Wartość wsparcia finansowego.</p>	74.234	0	0	MEN – ZS Nr 4	EFS

6. Pozyskanie w 2006 r. pracowni komputerowej w projekcie Phare 2003 Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich – projekt regionalny. Program „Wsparcie na modernizację oferty edukacyjnej dla zwozu technik handlowiec i zdobycie nagrody w postaci sprzętu komputerowego o wartości 27.601,77 Euro.	111.698	0	0	ZS NR 4 Suwałki	Phare 2003
7. Realizacja projektu „Internetowe Centra Informacji Multimedialnej w Bibliotekach Szkolnych i Pedagogicznych - Wyposażenie Bibliotek Szkolnych”– centra multimedialnego (cztery zestawy komputerowe, urządzenie wielofunkcyjne).	0	0	15.738	MEN, ZS Nr 4	EFS
8. Pozyskanie ze środków EFS w 2008 r. kwoty 221.260,32 w ramach wyłonionego w drodze konkursu Projektu „Rozwiń skrzydła ciekawości” w celu uatrakcyjnienia szkolnictwa zawodowego z przeznaczeniem na zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych, organizację zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży technikum i gimnazjum takich jak : <ul style="list-style-type: none"> - SOS z chemii - SOS z matematyki - SOS z geografii - SOS z fizyki, - SOS z biologii, - Język obcy na wakacjach (angielski, niemiecki) - Komputer i Ty, - Jestem bezpieczny na drodze, - Jak Cię widzą taki Cię piszą - Poznaję Siebie, - Księgowanie z komputerem - Prowadzenie mini przedsiębiorstwa - Doradztwo zawodowe, - Odkrywamy talenty i wiele innych zajęć. W ramach projektu został zorganizowany kursu barmański. Zaplanowany jest też rajd rowerowy po Suwalszczyźnie.	0	0	76.513 EFS 10.503 wkład JST	ZS nr 4 Suwałki	EFS, budżet samorząd
9 Ośrodek Animacji Dorosłych – promowanie doskonalenia zawodowego wśród osób dorosłych czynnych zawodowo jako narzędzia dla osób zagrożonych utratą pracy lub zamierzających podjąć nowe zatrudnienie.	71.068	0	0	CDNiKU	WU P w Białymstoku , EFS
10. Realizacja programu edukacyjnego „Zrozumieć i odczuć” w ramach projektu OPIW EQUAL „Wchodzenie, utrzymanie, powrót na rynek pracy osób po chorobie psychicznej” (zadanie 2.1).Zajęcia warsztatowe z dziećmi w wieku szkolnym mające na celu zapoznanie z problematyką osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem zaburzeń psychicznych. W zajęciach warsztatowo edukacyjnych uczestniczyło 16.903 osoby.	66.934	53.766	33.594	Poradnia P-P	EFS

Kierunek 10 . Wspieranie systemu przeciwdziałania i zapobiegania skutkom bezrobocia					
1. Realizacja projektów systemowych POKL 2007 -2013 Działanie 7.1 i pozyskiwanie środków z EFS, których celem jest łagodzenie skutków bezrobocia i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wzmacnianie i wspieranie osób z grupy ryzyka w ramach indywidualnej pracy socjalnej oraz działań z zakresu aktywnej integracji realizowanych w ramach projektu „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI”.	0	0	Patrz cel 1 kierunek 9 pkt 3	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa, budżet samorząd.
2. Urząd w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, jak również pomocy pracodawcom realizował zadania ustawowe poprzez instrumenty rynku pracy finansowane ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz pozyskiwane z Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach tych działań organizowane były : prace interwencyjne, roboty publiczne, staże zawodowe, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace społecznie użyteczne oraz udzielano jednorazowych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej , a także refundowano koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Powiatowy Urząd Pracy w ramach zapobiegania skutkom bezrobocia aktywizacją zawodową poprzez wyżej wymienione formy objął w analizowanych latach nw. liczbę bezrobotnych, niepełnosprawnych i poszukujących pracy: – 2006 rok – 1 701 osób, – 2007 rok – 1 771 osób, – 2008 rok – 1 616 osób, Ponadto Urząd prowadzi szereg działań zabiegających negatywnym skutkiem bezrobocia nie angażując środków finansowych takich jak: pośrednictwo pracy, usługi EURES, poradnictwo zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – prowadzona w ramach działających klubów pracy .	5 .198.188	5.498 .353	7.063.276	PUP , instytucje na terenie miasta	FP, EFS, PFRON
3. Aktywizacja zawodowa uczniów poprzez koła zainteresowań, wycieczki do zakładów pracy w celu zapoznania z charakterem i specyfiką pracy w danym zakładzie produkcyjnym.	wydatki bieżące			SOSW Nr 2	budżet samorząd.
4. Program orientacji zawodowej realizowany na terenie szkoły. Aktywna współpraca z uczelniami wyższymi różnych typów – zajęcia w klasach trzecich dotyczące kierunków dalszego kształcenia.	wydatki bieżące			ZS Nr 1, Uczelnie wyższe, Policja, WKU	budżet samorząd.
Kierunek 11. Pomoc w zorganizowaniu opieki nad dziećmi osób poszukujących pracy bądź kierowanych do pracy					
1. Organizacja oddziałów 5-godzinnych dla 5-latków w suwalskich przedszkolach (Przedszkole Nr 10 i 4) oraz 5-godzinnych dla 6-latków w Przedszkolu Nr 10 i w szkołach: SP Nr 7, SP Nr 5, ZS Nr 9, SP Nr 10, ZS Nr 10, SP Nr 6, SP Nr 9, SP Nr 4 SP, SzPi Nr 2, ZS Nr 8.	wydatki bieżące			Urząd Miejski w Suwałkach	Urząd Miejski w Suwałkach
2. Utrzymywanie świetlic szkolnych.	2 541 853	3 789 440	876 046	szkoły podstawowe, SOSW Nr 1	budżet samorząd.
3. Przyznawanie i wypłacanie dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania. Matki opiekujące się dziećmi do lat 7 i poszukujące pracy mogły korzystać z tego rodzaju wsparcia. W 2006 r. – 44 osoby; w 2007 r. – 23 osoby, zaś w 2008 r. – 6 osób.	148.028	61.414	7.756	MOPS	budżet państwa

Kierunek . 12. Prowadzenie terapii rodzin dotkniętym bezrobociem – zapobieżenie „dziedziczeniu bezrobocia”					
1. Niekorzystne skutki bezrobocia przekładają się wszystkie obszary funkcjonowania człowieka: ekonomiczny, psychologiczny i społeczny. Instrumentem przeciwdziałającym pokoleniowemu przekazywaniu negatywnych wzorców funkcjonowania społecznego jest aktywna integracja uwzględniająca całokształt potencjału człowieka przy jego aktywnym uczestnictwie. Terapeutyczne działania w stosunku do osób długotrwale bezrobotnych realizowane w ramach Projekt systemowego to: <ul style="list-style-type: none"> • warsztaty kształtowania umiejętności psychospołecznych – 80 osób, • grupy wsparcia dla bezrobotnych – 70 osób, • warsztaty w zakresie wzrostu kompetencji życiowych – 50 osób. 	0	0	79.250	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa, budżet samorząd.

Cel 2 . BUDOWANIE SYSTEMU DZIAŁAŃ WSPOMAGAJĄCYCH FUNKCJONOWANIE RODZIN Z GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki w zł			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007 r.	2008 r.		
Kierunek 1. Wzmacnianie systemu pomocy osobom bezrobotnym i bezdomnym					
1. Wypłata zasiłków dla bezrobotnych: <ul style="list-style-type: none"> • W 2006 r. – 771 osób /średniomiesięcznie, • 2007 r. – 537 osobom/średniomiesięcznie, • 2008 r. – 410 osób/średniomiesięcznie. Objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym osób bezrobotnych, które nie podlegały ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu (opłata składek zdrowotnych za bezrobotnych bez prawa do zasiłku)	6.397. 400	4.456. 600	3.154.100	PUP	środki FP, budżet PUP
	1.087.000	915.000	1.278.323		
2. Przyznawanie zasiłków okresowych z powodu bezrobocia: <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. – 1 485 osób, • 2007 r. – 1 092 osób, • 2008 r. – 685 osób. 	1.603 662	955.243	940.173	MOPS	budżet państwa, budżet samorząd.
3. Przyznawanie zasiłków celowych z tytułu bezrobocia <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. – 1151 osób, • 2007 r. – 1069 osób, • 2008 r. – 1107 osób. 	364.617	189.958	121.596	MOPS	budżet samorządowy
4. Zabezpieczenie schronienia w noclegowni dla bezdomnych mężczyzn prowadzonej przez MOPS. Z pomocy tej korzystało odpowiednio: <ul style="list-style-type: none"> • 2006r. – 38 mężczyzn, • 2007r. – 66 mężczyzn, • 2008r. – 58 mężczyzn. Zapewnienia schronienia dla kobiet i kobiet z dziećmi poprzez skierowania do Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych „Monar-Markot” w Garbasie na podstawie zawartego porozumienia o współpracy: <ul style="list-style-type: none"> • 2007 r. – 1 osoba, • 2008 r. – 2 osoby (matka z dzieckiem). 	26.140	36.000	37.815	MOPS	budżet samorząd.
	0	250	1.895		
5. Praca socjalna obejmująca wsparcie w powrocie do uczestnictwa w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem, ukierunkowana na aktywizację zawodową i życiową, odbudowywanie zerwanych więzi rodzinnych i społecznych oraz poradnictwo socjalne.	wydatki bieżące			MOPS	budżet państwa, budżet samorząd.
6. Rozpoznawanie i zaspokajanie uzasadnionych potrzeb bytowych osób bezdomnych, umożliwiając życie w warunkach odpowiadających godności człowieka w następujących formach: <ul style="list-style-type: none"> • zasiłki stałe: w 2006 r. 43 – osobom, 2007r. – 39 osobom, 2008 r. – 36 osobom, • ubezpieczenie zdrowotne osób korzystających z zasiłków stałych: w 2006r. – 40 osobom, 	364.207	288.881	226.286	MOPS	budżet państwa, budżet samorząd.

<p>2007r. – 37 osobom, 2008r. – 32 osoby,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasiłki celowe i pomoc w naturze: 2006r. – 34 osobom, 2007r. – 56 osobom, 2008r. – 52 osobom, • zasiłki okresowe: w 2006r. 84 – osobom, 2007r. – 52 osobom, 2008r. – 54 osobom, • gorące posiłki: w 2006r. 55 – osobom, 2007r. – 50 osobom, 2008r. – 44 osobom *koszty wykazane w kier. 2 pkt 1. 					
7. Potwierdzanie prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej osobom bezdomnym i pozostającym bez pracy – 2006 r. – 12 osobom, 2007 r. – 24 osobom i w 2008 r. 24 – osobom.	1.500	2.667	3.000	MOPS	budżet państwa
8. Organizacja świątecznych spotkań integracyjnych osobom bezdomnym korzystającym ze schronienia w noclegowni, z których średni korzysta 25 osób.	1.410	1.600	1.450	MOPS	budżet samorząd.
Kierunek 2. Rozwijanie systemu zapobiegania problemom niedożywienia					
<p>1. Realizacja Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących” w 2006r. Pomocą w ramach programu objęto 5 825 osób w tym udzielono pomocy w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gorącego posiłku 2 761 osobom, • zasiłku celowego na zakup posiłków lub żywności 3 661 osobom w rodzinach, • świadczeń rzeczowych 431 osobom, • dowóz posiłku do miejsca zamieszkania osobom chorym i niepełnosprawnym - 57. <p>W 2007 r. pomocą w ramach programu objęto 5 951 osób w tym udzielono pomocy w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gorącego posiłku 2 599 osób, • zasiłku celowego na zakup posiłków lub żywności 5 914 osobom w rodzinach, • świadczeń rzeczowych 411 osobom, • dowóz posiłku do miejsca zamieszkania osobom chorym i niepełnosprawnym - 111. • doposażono 16 punktów wydawania i przygotowywania posiłków. <p>W 2008 r. pomocą w ramach programu objęto 5 164 osób w tym udzielono pomocy w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gorącego posiłku 2 301 osób, • zasiłku celowego na zakup posiłków lub żywności 3 674 osobom w rodzinach, • świadczeń rzeczowych 230 osobom, • dowóz posiłku do miejsca zamieszkania osobom chorym i niepełnosprawnym - 75. 	<p>2.707. 850 w tym: pkt 2 i kierunek 7 pkt 3</p>	<p>2.877.790 w tym: pkt 2 i kierunek 7 pkt 3</p>	<p>2.850.078 w tym : pkt 2 i 3 i kierunek 7 pkt 3</p>	<p>MOPS, Zesp. Szk. Nr 8,9 Sz.P Nr 4,6,7,9,10,11, Przedszkola Nr 1,2,3,4,5,6,8, 9,10 SOSW Nr 1 i 2 Gimnazjum OHP oraz szkoły ponadgimnazjalne</p>	<p>budżet państwa, budżet samorząd.</p>
2. Doposażenie 16 punktów wydawania i przygotowywania posiłków w ramach Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	117.963	225.453	265.430	MOPS, placówki oświatowe	budżet państwa, budżet samorząd.
3. Uruchomienie i wyposażenie dodatkowej kuchni w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.	0	0	70 000	Przedszkole Nr 8	budżet państwa, budżet samorząd.
4. Udział w akcji „Szklanka Mleka” w Szkole Podstawowej Nr 5 we współpracy z MONA- KONTRA Sp. Zoo.				Pomoc w naturze	Z S Nr 6, 9, Przedszkole Nr

				3, Sz.P. Nr 5,10, Gimnazjum Nr 7	
5. Utrzymywanie stołówek szkolnych.	0, 00	0, 00	2.289.556	szkoły podstawowe, SOSW Nr 1, SOSW Nr 2	Urząd Miejski w Suwałkach
6. Wspieranie rodzin i osób ubogich przez BŻ, PKPS, Jadłodajnię przy Parafii Św. Aleksandra poprzez dożywianie w postaci gorącego posiłku ok. 260 osób dziennie, wsparcie żywnością pozyskaną w ramach Unijnego Programu PEAD poprzez zasilenie współpracujących organizacji z terenu Miasta (ok. 27) i objęcie pomocą żywnościową ok. 3900 osób rocznie.	380.208	306.169	206.145	Parafia, organizacje pozarządowe,	Budżet samorząd. Pomoc unijna PEAD, sponsorzy, budżet województwa, budżet Marszałkowski
7. Bieżąca współpracę MOPS, placówek oświatowych z organizacjami pozarządowymi, w zakresie wymiany informacji o osobach potrzebujących pomocy w formie żywności, pozyskiwanie sponsorów indywidualnych.	wydatki bieżące			MOPS, placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Bank żywności, instytucje prywatne	
Kierunek 3. Przeciwdziałanie utrwalaniu i przekazywaniu z pokolenia na pokolenie zjawisk związanych z ubóstwem					
1. Wieloaspektowy ogląd problemów osób dotkniętych ubóstwem, ustalenie zagrożeń i ich przyczyn oraz zastosowanie uzupełniających się oddziaływań służy nabyciu lub utrwaleniu umiejętności uczestnictwa we wszystkich sferach życia społecznego. Odbudowanie i podtrzymywanie tych umiejętności pozwala na pełnienie ról życiowych zgodnie z normami społecznymi. Przeciwdziałanie oparte na pozytywnych wzorcach osobowych w rodzinie jest sposobem trwałym i skutecznym. Działania wspierająco aktywizujące do aktywności własnej w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych obejmowały: <ul style="list-style-type: none"> • warsztaty kształtowania umiejętności psychospołecznych – 80 osób, • grupy wsparcia – 70 osób, • warsztaty w zakresie wzrostu kompetencji życiowych – 50 osób, • turnus socjoterapeutyczny 10 wychowanków zastępczych form opieki. 	0	0	93.250	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa, budżet samorząd.

2. Systematyczna praca socjalna na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin realizowana jako podstawowa działalność zawodowa pracowników socjalnych.	wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd. budżet państwa
3. Usamodzielnianie wychowanków – możliwość kształcenia, pomoc rzeczowa i jednorazowa pomoc pieniężna na zagospodarowanie zapewniające odpowiednich warunków mieszkaniowych daje szansę na start w dorosłe życie i samodzielność ekonomiczną. W 2006 r. udzielono pomocy 82 wychowankom, w 2007 r. - 81 i w 2008 r. - 91.	395.569	506.767	445.312	MOPS	budżet samorządowy
4. Zwiększenie motywacji do nauki poprzez zachęcanie dzieci do udziału w organizowanych przez szkołę zajęciach pozalekcyjnych (koła przedmiotowe, teatralne, plastyczne, muzyczne, sportowe)	wydatki bieżące			ZS Nr 8	budżet samorządowy
5. Zagadnienia wynikające z pracy nauczyciela wychowawcy na zajęciach godziny do dyspozycji wychowawcy, a także organizacja wyjazdów edukacyjnych, wymian międzynarodowych uczniów.	wydatki bieżące			ZS Nr 3	budżet samorządowy
6. Akcje charytatywne „Podaruj dzieciom uśmiech” dla Społecznej Organizacji Przyjaciół Dzieci „Przystań”.	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 3	budżet samorządowy
Kierunek 4 i 6. Działania pomocowe, terapeutyczne i rehabilitacyjne na rzecz osób uzależnionych i członków ich rodzin					
<p>Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i z problemem alkoholowym prowadząc:</p> <p>1. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i dla ofiar przemocy. Podczas dyżurów pracownika socjalnego udzielono porad: 114 osobom w 2006 r., 136 osób w 2007 i 43 w 2008 r. borykających się z problemami alkoholowymi czy też doświadczającymi przemocy w rodzinie, głównie kobiet udzielając porad indywidualnych, pomocy w przygotowaniu pism urzędowych i procesowych, podejmowano interwencję w środowisku oraz instytucjach ułatwiając uzyskanie określonych świadczeń.</p> <p>2. Grupy wsparcia dla ofiar przemocy – średnio uczestniczyło 10-12 osób, grupa otwarta. Praca z grupą ukierunkowana była na wzmacnianie jednostki, podwyższanie samooceny i dążenie do przerwania przemocy poprzez działania edukacyjne polegające na uświadomieniu przyczyn i istoty problemów oraz ukierunkowanie i motywacja do podjęcia działań zmierzających do ich rozwiązywania.</p>	10.000	10.000	12.000	MOPS	budżet samorząd.
<p>3. W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Suwałkach w latach 2006 -2008 prowadzono następujące działania:</p> <p>1) realizacja maratonów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu z utrwaloną abstynencją jako ponadpodstawowy program uzupełniający. Liczba osób objętych programem: w 2006 r. – 45, w 2007 r. – 48, w 2008 r. – 41,</p> <p>2) realizacja na Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu przy ul. Sportowej 24 dodatkowego uzupełniającego programu terapeutycznego „Budujemy godność, szacunek, wolność i rozwój człowieka”. Liczba osób objętych programem: w 2006 r. – zadanie nie było realizowane, w 2007 r. – 67, w 2008 r. – 71,</p> <p>3) funkcjonowanie Alkoholowego Telefonu Zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin</p>	75.895	87.300	75.040	Miejska Komisja Rozwiązywania a Problemów Alkoholowych, Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór”, Suwalskie Stowarzyszenie	budżet samorząd. Środki własne organizacji

<p>(087) 563 22 99. Telefon funkcjonuje w każdy poniedziałek i środę od godz. 18⁰⁰ do 22⁰⁰. Z tej formy pomocy skorzystało w 2006 r. łącznie 59 osób, w 2007 r. – 101, w 2008 r. – 112,</p> <p>4) realizacja maratonów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu pn. „Jak i po co rzucić palenie”. Liczba uczestników w poszczególnych latach kształtowała się następująco: w 2006 r. – 15 osób, w 2007 r. – 8, w 2008 r. – 8,</p> <p>5) prowadzenie przez MKRPA postępowań wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodowały rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, systematycznie zakłócały spokój lub porządek publiczny. Komisja wszczęła w 2006 r. 245 nowych postępowań, w 2007 r. – 257, w 2008 r. – 227. W 2006 r. w 36 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania – w 2007 r. – 22, w 2008 r. – 29. W 2006 r. 10 wniosków przekazano do innych gmin celem załatwienia zgodnie z właściwością miejscową - w 2007 r. – 2, w 2008 r. – 6. W 2006 r. skierowano 87 wniosków do III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Suwałkach o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego - w 2007 r. – 116, w 2008 r. – 126. W 2006 r. 125 spraw zostało umorzonych - w 2007 r. – 107, w 2008 r. – 112,</p> <p>6) na zlecenie MKRPA sporządzano opinie specjalistyczne, określające stopień uzależnienia od alkoholu, ze wskazaniem rodzaju zakładu leczenia odwykowego. W 2006 r. wykonano 55 takich opinii, w 2007 r. – 71, w 2008 r. – 81,</p> <p>7) w siedzibie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco udzielano informacji o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii odwykowej, motywowano i kierowano na leczenie, udzielano wsparcia i pomocy członkom rodzin osób uzależnionych. Zapoznawano zainteresowanych z procedurą postępowania w zakresie przymusowego leczenia odwykowego, informowano o istniejących grupach wsparcia i grupach samopomocowych. Oprócz możliwości uzyskania konsultacji indywidualnych, osoby zainteresowane otrzymywały lub wypożyczały materiały edukacyjne, profilaktyczne, informacje specjalistyczne w formie książek, kaset wideo, broszur, ulotek itp.,</p> <p>8) realizacja zajęć terapeutycznych dla osób współuzależnionych. W 2006 r. w zajęciach uczestniczyło 46 osób, w 2007 r. – 38, w 2008 r. – 39,</p> <p>9) realizacja zajęć terapeutycznych dla osób dorosłych wywodzących się z rodzin alkoholowych (DDA – Dorosłe Dzieci Alkoholików). W 2006 r. w zajęciach uczestniczyło 14 osób, w 2007 r. – 10, w 2008 r. – 12,</p> <p>10) obóz terapeutyczno-wypoczynkowy dla osób uzależnionych i ich rodzin. Podczas obozu realizowano m. in. następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia terapeutyczne w grupach dla uzależnionych, współuzależnionych, grupie młodzieżowej i dzieci, • zajęcia integracyjne, wykłady, społeczność • konsultacje indywidualne. <p>W obozie udział wzięło: w 2006 r. – 40 osób, w 2007 r. – 40 osób, w 2008 r. obóz nie został zorganizowany.</p> <p>W 2008 r. zorganizowano obóz terapeutyczny dla 9 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i dotkniętych przemocą.</p>				<p>e Klub Abstynentów „Filar”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Specjalistyczn y Psychiatryczny Samodzielny Publiczny ZOZ</p>	
--	--	--	--	---	--

<p>11) prowadzenie w 2006 r. grupy dla uzależnionych – trening konstruktywnych zachowań dla osób uzależnionych od alkoholu, 12) prowadzenie w 2006 r. grupy dla uzależnionych – „Jak żyć z ludźmi” – program uzupełniający ofertę terapii pacjentów Oddziału Odwykowego SP SP ZOZ, 13) prowadzenie w 2006 r. grupy psychoedukacyjnej z elementami wsparcia dla rodzin osób leczących się w podstawowym programie terapii.</p>					
<p>4. Realizacja zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - „Dzieci ulicy” – świetlica środowiskowa dla dzieci w wieku przedszkolnym z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.</p>	10. 000	10. 000	0	Przedszkole Nr 5	budżet samorząd
<p>5. Profilaktyczne zajęcia socjoterapeutyczne skierowane do młodzieży Ośrodka dotyczące problematyki uzależnień.</p>	700	0	0	SOSW Nr 2	budżet samorząd
<p>6. Poradnictwo dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem, grupa socjoterapeutyczna, uczestnictwo w debatach szkolnych, prelekcje dla rodziców, zajęcia profilaktyczno-edukacyjne i profilaktyczno-wychowawcze dla młodzieży.</p>	wydatki bieżące			Poradnia P-P, placówki oświatowe	
Kierunek 5. Organizacja wsparcia społecznego osobom chorym i niepełnosprawnym i ich rodzinom					
<p>1. Od grudnia 2005 r. funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Ośrodka Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadaniem Domu jest zapewnienie oparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia ról społecznych. Od lipca 2006 r. zwiększono liczbę uczestników do 35. W 2006 r. z usług Domu skorzystało 35 osób, w 2007 r. - 44 i w 2008 r. - 46 osób, które realizowały indywidualne plany wspierająco rehabilitacyjne poprzez uczestnictwo w zajęciach prowadzonych w pracowniach terapeutycznych: muzycznej, techniczno-plastycznej, sportowo-rehabilitacyjnej, komputerowej, życia codziennego, krawieckiej i ceramicznej. Dodatkowo uczestnicy mają zapewnioną opiekę psychologiczną oraz medyczną. Dzięki podejmowanej aktywności uczestnicy mogą osiągnąć duży stopień niezależności, samodzielności w podejmowaniu decyzji i rozwiązywaniu obecnych problemów w ich życiu. 8 osób podjęło pracę zawodową.</p>	309. 000	366. 983	367.648	MOPS	budżet państwa
<p>2. Realizacja programów z zakresu „Funkcjonowanie i rozwój sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi”. W ramach otwartego konkursu pozyskano środki na zakup testów psychologicznych (2006 r.), które służyły do zdiagnozowania zaburzeń depresyjno-lękowych a ich wyniki posłużyły głównie rodzinom jako wsparcie w zakresie radzenia i postępowania z osobami psychicznie chorymi poprzez poradnictwo specjalistyczne. W 2007 r. aplikowano kolejny wniosek w ramach, którego zorganizowano klub Integracyjny w dni wolne od pracy (soboty), w którym prowadzone były zajęcia przez psychologa klinicznego i terapeutów. Odbyto 17 spotkań, podczas których prowadzone były treningi konstruktywnego współżycia z innymi ludźmi, budowania własnej wartości, strategii rozwiązywania problemów osobistych. Diagnozowano zaburzenia</p>	10.000	5.000	0	MOPS	budżet państwa

depresyjno-lękowe poprzez wykonywanie testów psychologicznych. Wsparciem objęto również rodziny w zakresie postępowania z osobami psychicznie chorymi poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię indywidualną i grupową. Projektem objęto 47 osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny. Przeprowadzono 92 rozmowy indywidualne i udzielono 70 porad specjalistycznych.					
3. Oddział Okręgowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci prowadzi na terenie miasta Warsztat Terapii Zajęciowej , którego rolą jest stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej. Osoby uczestniczące w WTZ mają nabywać umiejętności niezbędne do podjęcia zatrudnienia. Stosowane są techniki terapii zajęciowej, które mają rozwijać umiejętności wykonywania codziennych czynności życiowych oraz zaradność osobistą, rozwijać sprawności psychofizyczne oraz podstawowe i specjalistyczne umiejętności zawodowe, umożliwiające w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy - Warsztat Terapii Zajęciowej w Suwałkach opieką rehabilitacyjną obejmuje 35 osób (w tym 1 spoza terenu Suwałk) ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Ponadto 13 mieszkańców Suwałk uczestniczy w zajęciach WTZ w Filipowie. Od 2007 r. miasto Suwałki pokrywa udział własny kosztów rehabilitacji tych osób, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy powiatami (2007 r. – 5% kosztów, 2008 r. – 10% kosztów).	499.490	503.379	540.782	MOPS, TPD Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości na terenie powiatu	PFRON, budżet samorząd., środki własne TPD
4. Prowadzenie grup wsparcia dla rodziców i zajęć pomocowych (terapeutycznych edukacyjnych i rehabilitacyjnych) dla dzieci prowadzone przez specjalistów z poradni.	wydatki bieżące			Poradnia P-P, Stow. na Rzecz Osób z Autyzmem, Szkoły i przedszkola	budżet samorząd
Kierunek 7. Rozwijanie systemu wsparcia rodzin przez świadczenia opiekuńcze oraz wielospecjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób starszych wiekiem i chorych w miejscu zamieszkania					
1. Osobom samotnym wymagającym pomocy innych osób w sytuacji, kiedy są jej pozbawione oraz osobom w rodzinach w przypadkach, kiedy zamieszkująca wspólnie lub oddzielnie rodzina nie jest w stanie zapewnić wystarczającej pomocy Ośrodek zabezpiecza te potrzeby poprzez realizację: <ul style="list-style-type: none"> • usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (gospodarcze i higieniczno – sanitarne): w 2006 – 191 osobom, w 2007 – 204 osobom, w 2008 – 227 osobom, • specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznym: w 2006 – 86 osobom, w 2007 – 75 osobom, w 2008 – 76 osobom. 	673.149 333.017	826.596 392.112	913.201 394.000	MOPS	budżet państwa, budżet samorząd.
2. Pomoc finansowa - realizacja świadczeń opiekuńczych wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w tym: <ul style="list-style-type: none"> • zasiłki pielęgnacyjne: 2006r. - 1 845 osób, 2007r. – 1 997 osób , 2008r.- 2 102 osoby, • świadczenia pielęgnacyjne: 2006r. - 159 rodzin, 2007r. -150 rodzin, 2008r. -151 rodzin. 	2.601.513 681.352	3.051.790 671.664	3. 297.559 649.292	MOPS	budżet państwa
3. Dowóz posiłku zapewniano osobom chorym, starszym i niepełnosprawnym w roku 2006 dowieziono 57 osobom, w 2007 r. - 111 osobom a w 2008 r. – 75 osobom.	17.415	29.668	21.663	MOPS	budżet państwa, budżet samorząd

4. Obok środowiskowej formy pomocy funkcjonuje tzw. System pomocy instytucjonalnej realizowany wówczas kiedy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca bądź niepełna. W takiej sytuacji osoba bądź rodzina oczekująca pomocy powinna dokonać odpowiedniego wyboru świadczenia w celu poprawy własnego życia. Takim wyborem jest m.in. pobyt w domu pomocy społecznej. Świadczenie całodobowych usług opiekuńczych terapeutycznych i pielęgnacyjnych zapewnia dps w Suwałkach „Kalina” liczący 195 miejsc, w którym objęto opieką: 226 osób w 2006 r; 231 osób w 2007 r. i 219 osób w 2008 r. Ponadto z uwagi na schorzenia uniemożliwiające zakwalifikowanie do dps w Suwałkach kierowano naszych mieszkańców do dps o innym typie poza teren Suwałk. W 2006 r. 15 osób; w 2007 r. – 25 osób; w 2008 r. – 28 osób.	4.539.974	4.884.068	5.325.121	MOPS, DPS	budżet państwa, budżet samorząd
Kierunek 8. Pomoc materialna osobom i rodzinom zagrożonym eksmisją					
1. Pomoc pieniężna na pokrycie wydatków mieszkaniowych, osobom i rodzinom, które własnym staraniem nie są w stanie uregulować tych należności. Pomoc realizowana w formie zasiłków celowych i okresowych, przekazywanych bezpośrednio na konto administratora. W 2006 udzielono pomocy 101 osobom, w 2007 r. – 62; w 2008 r. – 56 osobom. Uregulowanie należności stwarza możliwość uzyskania dodatku mieszkaniowego, tym samym zapobiega utracie prawa do lokalu mieszkalnego i bezdomności.	33.832	10.334	9.402	MOPS	budżet państwa, budżet samorząd
2. Przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych rodzinom o najniższych dochodach. W 2006 r. - 3323 rodziny, w 2008 r. – 2879; w 2008 r. 2310 rodzin.	5.434.342	5.201.906	4.078.328	ZBM	budżet samorząd
Kierunek 9. Działania o charakterze profilaktycznym-poradnictwo specjalistyczne, wydawanie informatorów o możliwościach uzyskania pomocy jej rodzaju i adresach, tworzenie punktów/ośrodków informacyjnych					
1. Poradnictwo profilaktyczne psychologiczno - pedagogiczne oraz doradztwo zawodowo - edukacyjne	Wydatki bieżące			Z S Nr 9	
2. Opracowanie, wydanie i dystrybucja: Poradnika Przełam Przemoc - Rodzina Bezpieczna”	0	0	1.500	MOPS	MKRPA
3. Opracowanie, wydanie i dystrybucja Informatora a,b,c dla osób niepełnosprawnych w ramach działalności Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych	wydatki OION Cel 5, kier. 1			MOPS	PFRON
4. Opracowanie, wydanie i rozpropagowanie w środowisku lokalnym informatora „Środowiskowy Dom Samopomocy”	Wydatki bieżące			MOPS	budżet państwa
5. Coroczne opracowywanie informatora o instytucjach niosących pomoc osobom bezdomnym oraz rozpropagowywanie w najbardziej newralgicznych punktach miasta	Wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd
6. Działalność informacyjna z wykorzystaniem strony internetowej http://mops.suwalki.pl	Wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd
7. Dystrybucja materiałów informacyjnych przekazywanych przez jednostki, organizacje i stowarzyszenia realizujące zadania z zakresu problematyki społecznej m.in. dotyczące przeciwdziałania przemocy, problemów osób niepełnosprawnych i innych pozyskiwanych materiałów.	Wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd
8. Opracowywanie i propagowanie wśród rodziców ulotek informacyjnych oraz informatora „Gdzie szukać pomocy”. Zorganizowanie kącika informacyjnego dla rodziców o tematyce psychologiczno-pedagogicznej	Wydatki bieżące			Przedszkole Nr 8	budżet samorząd
9. Działalność informacyjna i poradnictwo pedagogów szkolnych, psychologów, wychowawców i	Wydatki bieżące			Szkoły i	budżet samorząd

dyrekcji szkół o możliwościach uzyskania pomocy, jej rodzaju i adresach instytucji pomagających		placówki Oświatowe	
10. Zorganizowanie punktu konsultacyjnego w ramach programu pt. „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na terenie Przedszkola nr 8	Wydatki bieżące	Poradnia P-P	budżet samorząd
11. Opracowanie i rozpowszechnienie ulotek informacyjnych o formach rodzicielstwa zastępczego, wymogach formalnych dla kandydatów i danych Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego.	wydatki cel 3 kier.1	O A O	budżet samorząd
12. Rozpowszechnienie plakatu „Szukam mamusi”, „Znalazłam tatusia”, „Czekam na rodziców”.	wydatki cel 3 kier.1	O A O	budżet samorząd
13. Propagowanie rodzicielstwa zastępczego w lokalnych mediach i prelekcje pracowników Ośrodka w Wyższej Szkole Suwalsko Mazurskiej z siedzibą w Suwałkach.	wydatki cel 3 kier.1	O A O	budżet samorząd
Kierunek 10. Budowanie zintegrowanego systemu współpracy służb publicznych i organizacji pozarządowych			
1. W celu rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców m. Suwałki rozwijana jest systematycznie współpraca pomiędzy różnymi służbami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej, zdrowia oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zaangażowane służby współdziałają w zakresie posiadanych kompetencji i uprawnień wynikających z ustaw, regulaminów oraz statutowej działalności w oparciu o instrumenty i środki finansowe będące w dyspozycji każdej ze stron. W miesiącu czerwcu 2008 r. z inicjatywy MOPS stworzono lokalną koalicję wspólnego działania, której celem jest, tworzenie lokalnego zaplecza profesjonalistów, budowania społeczeństwa informacyjnego oraz podejmowanie wspólnych działań. Działania różnych służb i podmiotów stanowią skuteczne narzędzie wspierające realizację zadań organów administracji rządowej, samorządowej i organizacji pozarządowych.	wydatki bieżące	Instytucje, jednostki organizacyjne Miasta Suwałki, organizacje, pozarządowe, Stowarzyszenia, fundacje	Budżety jednostek zaangażowanych
Kierunek 11. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
1. W dniu 27 czerwca 2008 r. zawarto porozumienie w sprawie Budowania Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Suwałkach. Obszar współpracy obejmuje działania na rzecz: <ul style="list-style-type: none"> • budowania Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Suwałki, • podnoszenia świadomości społecznej mieszkańców z zakresie problematyki przemocy w rodzinie, • zwiększania efektywności działań podejmowanych w związku z problemem przemocy w rodzinie, • zwiększenia umiejętności i kompetencji zawodowych pracowników i przedstawicieli innych służb, • integrowania środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie, • wymiany informacji o zjawisku przemocy w rodzinie. Zadaniem sygnatariuszy porozumienia było powołanie zespołu koordynacyjnego, wypracowanie metod współpracy oraz interdyscyplinarne oddziaływanie na środowiska znajdujące się w sytuacji kryzysowej poprzez podejmowanie wspólnych interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą, wykorzystanie wzajemne potencjału specjalistów i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie.	wydatki bieżące	Miasto Suwałki, Jednostki organizacyjne Miasta (MOPS, Placówki Oświatowe, P P-P, Straż miejska) Sąd Okręgowy Prokuratura Rejonowa Komenda Miejska Policji, Areszt Śledczy,	budżety jednostek zaangażowanych

Koordynatorem systemu jest MOPS.				Okręgowa Izba Lekarska, Parafia i org. pozarządowe	
<p>2. Kompleksowa pomoc członkom rodzin dotkniętych problemem przemocy poprzez prowadzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 punkty pomocy prawnej i psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie – w 2006 r. udzielono łącznie 2397 porad, w 2007 r. – 2277, w 2008 r. – 2328, • schroniska dla ofiar przemocy przy Centrum Interwencji Kryzysowej – z usług schroniska skorzystało w 2006 r. 57 osób, w 2007 r. – 57 osób, w 2008 r. – 53 osoby, • grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy – pomocą objęto w 2006 r. – 200 osób, w 2007 r. – 68, w 2008 r. – 87, • zajęć korekcyjnych dla sprawców przemocy domowej – w zajęciach udział brało w 2006 r. – 55 osób, w 2007 r. – 41, w 2008 r. – 47. 	121.000	115.000	117.930	Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór”, Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat”, Centrum Interwencji Kryzysowej przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa	Budżet samorządowy, budżet państwa, środki własne organizacji
<p>3. Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Organizowano zajęcia edukacyjno korekcyjne. Działaniami o charakterze edukacyjno – naprawczym, ukierunkowanymi na zmianę zachowań i postaw objęto sprawców przemocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2007r. – 31 osób, • 2008r – 24 osoby. <p>Celem tych oddziaływań jest powstrzymanie sprawców i przerwanie przemocy.</p>	0	44.138	29.819	MOPS	budżet państwa
<p>4. Udział w szkoleniu na temat przemocy zorganizowanym w Urzędzie Miejskim w Suwałkach na tematy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Przemoc instytucjonalna”, • „Życie w świecie przemocy”, • „Charakterystyka dziecka krzywdzonego”, • „Eskalacja agresji dziewcząt”. 	0	0	0	ZS Nr 8, Urząd Miejski, K O w Białymstoku, KWP w Białymstoku, R OPS w Białymstoku	
Kierunek 12. Wspieranie wolontariatu działającego w obszarze grup zagrożonych wykluczeniem społecznym					
<p>1. Usługi wolontarystyczne na rzecz mieszkańców DPS „Kalina” w Suwałkach</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. – 60 wolontariuszy, • 2007 r. – 115 wolontariuszy, • 2008 r. – 64 wolontariuszy, 	0	0	0	DPS „Kalina” w Suwałkach	
2. Szkolne koło Caritas; Akcja „Dziewczynka z zapałkami”.	Wydatki bieżące			SP Nr 10,	budżet

				Gimnazjum Nr 7	samorządowy
<p>3. Suwalskie Biuro Wolontariatu funkcjonuje od 2003 roku w ramach stowarzyszenia Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat”. Prowadzi m.in. biuro pośrednictwa pracy dla wolontariuszy, organizacji i instytucji oraz osób prywatnych, szkolenia, Klub Wolontariusza, a także promuje ideę wolontariatu. Praca wolontariuszy w kolejnych latach polegała na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiece i pomocy ludziom starszymi, niepełnosprawnymi w tym w turnusach rehabilitacyjnych, • pomocy dzieciom i młodzieży w formie korepetycji, oraz opiece nad niepełnosprawnymi dziećmi, • uczestnictwie w zbiórce żywności organizowanej przez Bank Żywności oraz zbiórce publicznej na Hospicjum, • współorganizowaniu Antynikotynowego Turnieju Wiedzy i akcji antynikotynowej - happeningu „Jestem O.K. Nie palę!”, • zrealizowaniu w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych projektów edukacyjnych promujących zdrowy styl życia bez środków uzależniających oraz zachowania etyczne w życiu publicznym, • prowadzeniu zajęć z pierwszej pomocy i bezpieczeństwa w ruchu drogowym w szkołach podstawowych i gimnazjach, • pomocy w przygotowaniu i promocji lokalnych imprez m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - obchodów Europejskiego Tygodnia Młodzieży, - wakacyjnego Festynu profilaktyczno – sportowego „Ze zdrowiem na Ty”, - V Festiwalu Objazdowego Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka „Prawa człowieka w filmie” - V Jarmarku Wigierskiego, - Festynu Antykorupcyjnego „Korupcja – Wspólny problem? Nie narzekaj. Działaj!”, • pomocy w zorganizowaniu i przeprowadzeniu pracy w zinwentaryzowaniu i uporządkowaniu cmentarzy znajdujących się na obszarze Suwalskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, • przeszkoleniu nauczycieli - wolontariuszy do prowadzenia zajęć edukacyjnych z młodzieżą w oparciu o przewodnik metodyczny „Korupcja” i podręcznik „Ze zdrowiem na Ty”, • pomocy w zorganizowaniu i przeprowadzeniu tłumaczeń językowych, prowadzeniu korespondencji w języku angielskim i litewskim, • promowaniu wolontariatu w ramach zajęć w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych „Dlaczego warto być wolontariuszem?” oraz publikacji na www.pryzmat.org.pl, • wspieraniu działalności świetlic środowiskowych, DPS Kalina, Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Suwałkach, Integracyjnego Centrum Wypoczynku, Edukacji i Rehabilitacji WBN „Maniówka”; Sztabu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Suwałkach, Stowarzyszenia Opieki Paliatywnej, • utworzeniu Szkolnego Klubu Wolontariusza w Zespole Szkół nr 3 w Suwałkach, w latach 2006 – 2008 należało 78 osób. <p>W bazie danych zarejestrowało się odpowiednio:</p>				Stowarzyszenie CAS „Pryzmat”, ZS Nr 3	budżet samorządowy, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, MEN

<ul style="list-style-type: none"> • 2006 roku – 51 wolontariuszy, • 2007 roku – 30 wolontariuszy, • 2008 roku – 55 wolontariuszy. 					
4. Zachęcanie młodzieży do działania w wolontariacie. Działalność szkolnego koła CARITAS.	wydatki bieżące			ZS Nr 2	
5. Funkcjonuje w szkole wolontariat pomocy uczniom z rodzin dysfunkcyjnych (pomoc w odrabianiu lekcji).	wydatki bieżące			SP Nr 9	
6. Współpraca z organizacją „Przystań”, udzielanie się na rzecz dzieci ze świetlicy środowiskowo-socjoterapeutycznej.	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 3	wolontariat
7. Działania koordynujące – wspierające wolontariat młodzieży udzielającej pomocy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży (m.in. zagrożonych uzależnieniem środowisk patologicznych).	wydatki bieżące			Poradnia P - P	
Kierunek 13. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem bezrobocia					
1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i własnych gminy – zasiłki okresowe i celowe z tytułu bezrobocia przeznaczone dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium.	wydatki kierunek 1 pkt. 2,3			MOPS	budżet państwa, budżet samorząd.
2. Organizowanie zbiórek odzieży, przyborów szkolnych oraz zabawek na rzecz rodzin dotkniętych problemem bezrobocia. Udział w akcji „Góra grosza”. Akcje charytatywne: loteria fantowe, zbiórka zabawek, akcja „I TY możesz zostać św. Mikołajem”.	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 2, Sz. P. Nr 10,11 Gimnazjum Nr 7	wolontariat, darowizny
3. Prezydent Miasta Suwałk przyznaje pomoc materialną na potrzeby edukacyjne uczniom z rodzin o najniższych dochodach – na podstawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Suwałk przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej nr XXXIII/381/05 z dnia 30 marca 2005 r.	1.252.116	1.156.778	1.220.187	Urząd Miejski w Suwałkach	budżet państwa.
4. Pomoc uczniom z rodzin o najniższym kryterium dochodowym objętych programem „Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I-III szkoły podstawowej – wyprawka szkolna”.	19.493	62.060	29.846	Urząd Miejski w Suwałkach	budżet państwa
Kierunek 14. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych do rozwiązywania problemów rodzinnych					
1. Sygnatariusze Porozumienia w sprawie Budowania Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Suwałkach wyznaczyli przedstawicieli do koordynacji działań, zaś rolą zespołu koordynacyjnego jest delegowanie swoich przedstawicieli, specjalistów do prac w Zespołach Interdyscyplinarnych, które prowadzą zintegrowane i skoordynowane działania na rzecz rodzin	Wydatki bieżące			Pracownicy socjalni MOPS, psychologzy, pedagodzy P P-	budżety zaangażowanych jednostek

<p>wieloprotblemowych, niewydolnych wychowawczo, gdzie często zaburzenia w ich funkcjonowaniu wynikają z uwarunkowań osobistych lub środowiskowych (alkoholizm, bezrobocie, bezradność opiekuńczo wychowawcza, choroby, itp.) Działaniem objęto 7 rodzin dysfunkcyjnych liczących 34 osoby, wymagających pomocy i wsparcia w obszarze socjalnym, prawnym, psychologicznym i terapeutycznym. W krótkim okresie realizacji pracowało 7 zespołów interdyscyplinarnych, w których uczestniczyli: pedagodzy, psychologowie, pracownicy socjalni, policjanci i kuratorzy sądowi. Podkreślić należy również, że skoordynowane działania lokalnej koalicji przyczyniają się do kompleksowego rozwiązywania problemu oszczędzając czas i powielanie działań przez wiele podmiotów.</p>		P, dzielnicowi, kuratorzy, organizacje pozarządowe	
---	--	---	--

Cel 3 . BUDOWANIE LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki w zł			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007 r.	2008 r.		
Kierunek 1. Organizowanie form edukacji rodziców naturalnych, rodziców zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych					
1. Edukację rodziców naturalnych i kandydatów na rodziców zastępczych realizowano poprzez: <ul style="list-style-type: none"> szkolenie kandydatów do pełnienia rodzinnych form opieki i istniejących rodzin zastępczych, organizowanie dni otwartych w Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym – forma spotkania panelowego z udziałem osób zainteresowanych (kandydatów oraz istniejących niespokrewnionych rodzin zastępczych), uruchomienie strony internetowej Ośrodka http://oao.suwalki.pl, e-mail: Osrodek204@wp.pl 	250.879 całkowity koszt utrzymania Ośrodka	260.449 całkowity koszt utrzymania Ośrodka	284.670 całkowity koszt utrzymania Ośrodka	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy (OA-O)	budżet samorząd.
2. Dostosowanie w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych zatrudnienia pedagogów, psychologów, doradców zawodowych i logopedów do następujących standardów: <ul style="list-style-type: none"> od 20 oddziałów – pedagog, a w gimnazjach – pedagog i psycholog, 1 logopeda na 3 przedszkola, każdy z psychologów zatrudnionych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ma pod opieką nie więcej niż 2 samodzielnie funkcjonujące szkoły lub 2 zespoły szkół. 	wydatki bieżące			Urząd Miejski, placówki oświatowe	budżet samorząd.
3. Współpraca placówek oświatowych z Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz rodzinami w zakresie opieki nad uczniami wychowującymi się w rodzinach zastępczych, udzielanie informacji o rodzicielstwie zastępczym zainteresowanym rodzicom uczniów szkół. Udział pedagogów szkolnych w naradach dotyczących funkcjonowania rodziców zastępczych i ich współpracy ze szkołą.	wydatki bieżące			ZS Nr 2, ZS Nr 6, ZS Nr 8, ZS Nr 9, OA-O, MOPS	budżet samorząd.
4. Tematyczne spotkania pedagogów szkoły i wychowawców z rodzicami uczniów np. agresji, korzystania z mediów, chorób alergicznych i higieny. Prelekcje specjalistów Poradni Psychologiczno Pedagogicznej.	wydatki bieżące			Sz.P. Nr 9, Sz.P. Nr 11, Sz. P. Nr 7, Przedszkole Nr 1, Poradnia P-P	budżet samorząd.
5. Realizacja programu „Pedagogizacja Rodziców” (rozmowy, ulotki, artykuły, literatura, zajęcia otwarte, uroczystości przedszkolne, wycieczki, spotkania ze specjalistami, konkursy).	ok. 200	ok. 250	ok. 350	Przedszkole nr 4	budżet samorząd.
6. Indywidualne spotkania z rodzicami dzieci z rodzin naturalnych, rodziców zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych.	wydatki bieżące			Przedszkole nr 3	budżet samorząd.
7. Cykl spotkań dla rodziców w ramach Szkoły dla Rodziców. Prelekcje o charakterze edukacyjno-warsztatowym dla rodziców w ramach „Akademia Rodzica”. Grupa wsparcia dla rodziców dzieci nadpobudliwych psychoruchowo. Grupa wsparcia dla rodziców dzieci z autyzmem i niepełnosprawnymi. Prelekcje edukacyjne dla rodziców i nauczycieli lekarza orzecznika „Człowiek chory psychicznie”.	wydatki bieżące			Poradnia P-P, placówki oświatowe, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem	budżet samorząd.
Kierunek 2. Aktywizacja środowiskowych form wspierających rodziny z dziećmi					
1. Organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin zastępczych i dzieci w ramach obchodów Dni	wydatki bieżące			OA-O	budżet samorząd.

Rodzicielstwa Zastępczego w formie pikników i festynu rodzinnego.					
2. Uczestnictwo w obchodach „Podlaskich Dni Rodziny”. Dyżury pracowników socjalnych w imprezach integracyjnych organizowanych na terenie miasta oraz dystrybucja materiałów promocyjnych pozyskanych z ROPS w Białymstoku.	wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd.
3. Organizowanie zajęć dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat nieuczęszczających do przedszkola tzw. „Przedszkole po godzinach” - wycieczki, pikniki rodzinne.	1.000 300 1.500	1.000 0 1.500	0 0 1.200	Przedszkole Nr 2 Przedszkole Nr 1 Przedszkole Nr 4	budżet samorząd.
4. Spotkania integracyjne, mające na celu przebywanie rodziców z dzieckiem na „Pikniku ekologicznym” na terenie przedszkola. Organizacja uroczystości przedszkolnych.	0	0	1.169	Przedszkole Nr 3	budżet samorząd.
5. Zorganizowanie wycieczki krajoznawczej dla dzieci z rodzin ubogich.				Przedszkole Nr 8	sponsoring BZ WBK - „Bank dziecięcych uśmiechów”
6. Organizacja czasu wolnego poprzez utrzymywanie świetlic szkolnych.	2.541.853	3.789.440	876.046	Szkoły podstawowe, SOSW Nr 1	budżet samorząd.
7. Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych. W roku 2006 korzystało 347 dzieci; w 2007 r. – 246; w 2008 r. – 258 dzieci.	wydatki cel 2, kier. 2 pkt 1			MOPS, placówki oświatowe	budżet państwa, budżet samorządowy
8. Współfinansowanie kosztów uczestnictwa dzieci z rodzin najuboższych w okolicznościowych spotkaniach integracyjnych. W 2006 r. – sfinansowano uczestnictwo – 109 dzieciom, w 2007 r. – 144, w 2008 r. – 97.	3.800	5.300	3.940	MOPS, organizacje pozarządowe (Fundacja Źródło, TPD, SOPD” Przystań”, Zgromadzenie Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus, Dom Zakonny Sióstr Salezjanek)	budżet samorząd., środki własne organizacji, sponsoring
9. Przekazanie dzieciom z rodzin zastępczych i z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej paczek świątecznych pozyskanych z akcji „Gwiazdkowa Niespodzianka” z Kościoła Zielonoświątkowego.	0	0	0	OA-O	sponsoring
Kierunek 3. Rozwój form rodzinnej opieki zastępczej do występujących potrzeb					
1. Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się elementem składowym szerokiego systemu pomocy społecznej, stanowiąc alternatywę dla pomocy instytucjonalnej. Rodziny zastępcze stwarzają normalne, naturalne warunki rozwojowe dla dzieci, dostarczając wzorców życia rodzinnego i budowania więzi. Charakterystyczną cechą opieki zastępczej jest umieszczenie dziecka poza jego naturalnym środowiskiem rodzinnym w sytuacji niewłaściwego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Realizując postanowienia sądowe zapewniano dzieciom opiekę:	1.356.566	1.361.094	1.394.025	MOPS	budżet samorząd.
<ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. - 191 dzieciom w 144 rodzinach, 					

<ul style="list-style-type: none"> • 2007 r. - 192 dzieciom w 128 rodzinach, • 2008 r. - 208 dzieciom w 137 rodzinach. 					
<p>2. Diagnozowane w środowisku potrzeby spowodowały podjęcie działań w 2005 r. w kierunku tworzenia zawodowych rodzin zastępczych. Na terenie miasta funkcjonują 4 zawodowe rodziny, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 o charakterze pogotowia rodzinnego, - 3 zawodowe rodziny wielodzietne, zapewniając opiekę w poszczególnych latach: 2006 – 29 dzieci, 2007 – 23 dzieci, 2008 - 22 dzieci. 	242.400	255.120	303.468	MOPS	budżet samorząd.
<p>3. W latach 2006-2008 Ośrodek przeprowadził 9 cykli 30 godzinnych szkoleń programem PRIDE dla kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne. Przeszkolono i zakwalifikowano 86 rodzin zastępczych oraz 27 rodzin adopcyjnych. W roku 2006 na mocy postanowień Sądu (Wydział Rodzinny i Nieletnich) za pośrednictwem Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego umieszczono 38 dzieci w rodzinach zastępczych; w 2007-32 dzieci; w 2008-23 dzieci. Ośrodek pośredniczył w poszukiwaniu rodzin zastępczych dla zgłoszonych wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach. W roku 2006 pozyskano rodziny zastępcze dla 4 wychowanków; w roku 2007 dla 6 wychowanków; w roku 2008 dla 6 wychowanków. W latach 2006-2008 w rodzinach adopcyjnych umieszczono 27 dzieci. Ośrodek współpracuje z Sądem Rejonowym Wydział Rodzinny i Nieletnich w Suwałkach podejmując wspólnie decyzje w zakresie umieszczania dzieci bezpośrednio z rodzin biologicznych do rodzin zastępczych.</p>	wydatki bieżące			OA-O	budżet samorząd.
Kierunek 4. Rozwój usług profilaktyczno wspierających skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych					
<p>1. Realizacja programu z zakresu „Opieki nad dzieckiem i rodziną”: „Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych zjawiskami patologicznymi”. W ramach otwartego konkursu pozyskano środki z budżetu państwa. Prowadzono równoległe dwa uzupełniające się działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla rodzin, w którym udostępniono indywidualne poradnictwo pedagogiczne, socjalne i psychologiczne, • popołudniowa praca socjalna z rodzinami dysfunkcyjnymi w środowisku domowym realizowana w dni robocze w godz. 16⁰⁰- 18⁰⁰ przez pracowników socjalnych w formie oddziaływań edukacyjno - wspierających w zakresie opieki nad dziećmi i młodzieżą. <p>Wsparciem objęto 47 rodzin liczących 213 osób, w których występowało bezrobocie, przemoc w rodzinie, alkoholizm, wielodzietność itp. dysfunkcje utrudniające funkcjonowanie. Realizacja programu stanowiła uzupełniający element pracy socjalnej, wzbogacona została wiedza pracowników socjalnych umożliwiającą dalsze działania wspierające rodziny.</p>	0	15.000	0	MOPS	budżet państwa
<p>2. Prowadzenie Świetlicy Środowiskowej dla dzieci i młodzieży z programem socjoterapeutycznym w latach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. – 69 uczestników, • 2007 r. – 73 uczestników, • 2008 r. – 142 uczestników. 	46.387	44.556	35.207	OTS OHP	środki własne OTS OHP , budż. samorząd.

<p>3. Dofinansowywanie działalności świetlic środowiskowych, w których realizowany był program socjoterapeutyczny, skierowany do dzieci oraz ich rodziców. Wychowankom świetlicy zapewniono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracę z dzieckiem w kontakcie indywidualnym i grupowym, • możliwość spożycia posiłków, • pomoc w odrabianiu lekcji, • pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, • udział w zajęciach o charakterze profilaktyczno - terapeutyczno-wychowawczym z nastawieniem korygującym, mającym na celu łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowań. <p>Prowadzono również inne zajęcia, np. plastyczne, komputerowe, teatralne. W ramach działalności świetlic zorganizowany został wypoczynek letni i zimowy, a także udział w imprezach kulturalnych</p> <p>Stałą opieką w placówkach objęto 191 dzieci w roku 2006, 227dzieci w 2007 r. i 138 dzieci w 2008 r.</p>	159.000	163.790	163.000	SOPD„Przystań”, Zgromadzenie Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus, Fundacja „Źródło”, Parafia św. Aleksandra, Przedszkole nr 5 SS Klub Abstynentów „Filar”.	Budżet samorządowy, środki własne organizacji
4. Pogadanki dla rodziców oraz rozmowy indywidualne dotyczące problemów alkoholowych w rodzinie.	wydatki bieżące			Sz. P. Nr 4	budżet samorząd.
5. Organizowanie i prowadzenie cyklicznych rad szkoleniowych dla rodziców dotyczących tematyki m.in: agresji i przemocy w rodzinie i szkole, molestowania seksualnego dzieci, uzależnień, bezpieczeństwa dziecka, zagrożeń XXI wieku i in. we współpracy z instytucjami pomocowymi.	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 8	budżet samorząd.
6. Realizacja programów profilaktycznych „Spójrz inaczej” kl.I-VI, „Wychowanie przeciwko przemocy” kl.IV-VI.	wydatki bieżące			SP Nr 7	budżet samorząd.
7. Indywidualne zajęcia profilaktyczno – wychowawcze z uczniami z rodzin niewydolnych wychowawczo.	wydatki bieżące			ZS nr 6	budżet samorząd.
8. Działalność pedagogów specjalnych: logopedy, psychologa, rehabilitanta i innych specjalistów w ramach zorganizowanego Zespołu Pedagogów Specjalnych.	wydatki bieżące			Poradnia P – P, placówki oświatowe	budżet samorząd.
Kierunek 5. Wyrównywanie szans rozwoju dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi					
1. Prowadzenie warsztatów w okresie styczeń – kwiecień 2008 dla młodzieży w wieku 13-17 lat z rodzin zastępczych o tematyce „Wybrane zagadnienia z zakresu komunikacji i asertywności”, z których korzystało 5 osób.	0	0	wydatki bieżące	OA-O	budżet samorząd.
2. Przyznawanie i realizacja dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu kształcenia i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych.	wydatki - cel 5, kier.7, pkt 1			MOPS	budżet państwa
3. Uczestnictwo w dwóch edycjach programu „Edukacja program pomocy w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnych”.	wydatki -Cel 1, kier. 9, pkt 2			SOSW nr 1 i 2	PFRON
4. Realizacja projektu MEN-u „Pracownie komputerowe dla szkół”.	0	0	19.946	SOSW nr 2	budżet państwa

<p>5. Organizowanie i prowadzenie zajęć wyrównawczych dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowanie poziomu wymagań do potrzeb edukacyjnych dzieci np. indywidualne programy edukacyjne dla dzieci z upośledzeniem umysłowym posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, udział dzieci w organizowanych przez szkołę zajęciach dydaktyczno- wyrównawczych oraz korekcyjno- kompensacyjnych oraz kół zainteresowań, rozmowy z pedagogiem, monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci, kontakty wychowawców z rodzicami dzieci, udział młodzieży zagrożonej problemami społecznymi w zajęciach sportowych. 	wydatki bieżące			ZS nr 2, ZS nr 3, ZS nr 8, SP Nr 4, SP Nr 7, Poradnia P –P ,	budżet samorząd. MEN
6. Zajęcia wyrównawcze „Nauczyciel dzieciom i rodzicom”. Zajęcia pozalekcyjne z uczniem zdolnym.	wydatki bieżące			SP Nr 9	budżet samorząd.
<p>7. Realizacja rządowego programu „Aktywizacja i wspieranie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”;</p> <ul style="list-style-type: none"> Program „Dajmy im szansę” I, II i III edycja - realizowany w zakresie udzielania uczniom pomocy materialnej o charakterze edukacyjnym”. Celem programu było wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży zwłaszcza z rodzin o niskim statusie ekonomicznym. W ramach Programu podejmowano działania: rozwijanie wiedzy i umiejętności uczniów oraz uzupełnienie braków w wiadomościach i umiejętnościach z przedmiotów lekcyjnych, pomoc w pokonywaniu trudności edukacyjnych na zajęciach wyrównawczych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów, doskonalenie umiejętności samodzielnego uczenia się, pobudzenie aktywności młodzieży do uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych, przeciwdziałanie patologiom poprzez zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży, przygotowanie uczniów do aktywnego i odpowiedzialnego życia we współczesnym świecie (zwiększenie szans znalezienia pracy przez młodzież) poprzez zajęcia przygotowujące do egzaminów gimnazjalnych i egzaminu dojrzałości. 	31.368	85.976	4.600	Sz. P Nr 4, Sz.P Nr 10, ZS Nr 1, ZS Nr 4, ZS Nr 5, ZS Nr 8 Sz. P. Nr 4, Sz. P. Nr 6, Sz. P. Nr 7, Sz. P. Nr 10, Sz. P. Nr 11, Gimnazjum nr 6 i 7 LO Nr I SOSW Nr 2, ZS Nr 3, ZS Nr 4, ZS Nr 5, ZS Nr 6 ZS Nr 8, ZS Nr 9 Przedszkole Nr 8 Przedszkole Nr 4	budżet samorząd. budżet państwa
8. Współorganizowanie zajęć z dogoterapii dla dzieci z grup integracyjnych. Pozyskanie środków dydaktycznych i specjalistycznego sprzętu do terapii logopedycznej i terapii zaburzeń psychosomatycznych (projekt współfinansowany przez UE).	0	90.000	0	Przedszkole Nr 8	EFS, budżet samorząd.
9. Integracja dzieci poprzez wspólne uczestnictwo dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych w zabawie i nauce.	0	50	50	Przedszkole Nr 2	budżet samorząd.
10. Pomoc dzieciom niepełnosprawnym i rewalidacja w ramach oddziałów integracyjnych.	wydatki bieżące			SP Nr 11, ZS Nr 3 Przedszkole Nr 4,	budżet samorząd.

<p>11. W ramach rozwoju wyrównywania szans dzieci i młodzieży prowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia terapeutyczne w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w poradni, • zajęcia terapeutyczne prowadzone metodą Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, • spotkania edukacyjne dla rodziców w ramach działań podejmowanych na rzecz pracy z rodziną dziecka niepełnosprawnego, • realizacja działań podjętych w ramach programu rządowego na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” (organizacja punktu konsultacyjnego, zajęcia pozalekcyjne o charakterze psychoedukacyjnym i profilaktycznym), • zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i wyrównawcze prowadzone w ramach terapii pedagogicznej w poradni, • rozmowy terapeutyczne z zakresu terapii rodzin z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz emocjonalnych. 	0	0	21.746	Poradnia P-P	MEN
<p>12. Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych uczniom.</p>	4.805	7.927	9.885	SP Nr 6	budżet samorząd. Minister Sportu i Turystyki
Kierunek 6. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych do rozwiązywania problemów rodzinno - wychowawczych					
<p>5. W dniu 27 czerwca 2008 r. zawarto porozumienie w sprawie Budowania Lokalnego Systemu ds. Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Suwałkach.</p>	wydatki bieżące			Patrz cel 2 kier. 14	budżety jednostek tworzących System

Cel 4 . ROZWÓJ I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SOCJALNEJ

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007 r.	2008 r.		
Kierunek 1. Poprawa istniejącej bazy lokalowej w celu podniesienia, jakości obsługi klienta pomocy społecznej					
1. Rozbudowa i modernizacja budynków na potrzeby Centrum Readaptacji Społecznej – adaptacja poddasza budynku B (skrzydło wschodnie w 2007, skrzydło zachodnie w 2008r.) oraz dobudówki - zwiększenie powierzchni pomieszczeń biurowych niezbędnych do realizacji świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego (18 pomieszczeń biurowych, 4 łazienki).	0	185.988	784.479	MOPS	budżet samorząd. budżet centralny
2. Doposażenie w sprzęt biurowy i komputerowy wraz z oprogramowaniem, dzięki czemu wzrosła, jakość i wydajność świadczonych usług.	0	62.366	207.140	MOPS	EFS, dotacja rozwojowa, budżet państwa, budżet samorząd.,
3. Uruchomienie elektronicznej skrzynki podawczej w celu ułatwienia komunikacji z klientami i podmiotami.	0	0	732	MOPS	budżet samorząd.
4. Możliwość uzyskania informacji za pośrednictwem strony internetowej http://mops.suwalki.pl i www.oion.suwalki.pl oraz drogą e-mail:mops@suwalki.com; biuro@oion.suwalki.pl	wydatki bieżące			MOPS	budżet samorząd. PFRON
Kierunek 2. Rozwój infrastruktury socjalnej dostosowanej do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i będących w kryzysie					
1. Prowadzenie Placówki Opiekuńczo Wychowawczej oraz osiąganie standardów do 31 grudnia 2009 r. m.in. poprzez zmniejszenie ilości wychowanków do 30 osób.	1.363.646	1.535.330	1.728.211	P O W	budżet samorządowy, budżet centralny
2. Adaptacja budynku na potrzeby Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie wraz z zagospodarowaniem terenu dla potrzeb pensjonariuszy ośrodka i placówki opiekuńczo – wychowawczej.	35.000	0	1.083.231	MOPS	budżet centralny budżet samorząd. budżet p.alk.
3. Doposażenie Środowiskowego Domu Samopomocy, rozwój pracowni terapeutycznych i zwiększenie ilości uczestników o 10.	wydatki cel 2 kier. 5 pkt. 1			MOPS	Budżet państwa
4. Zakup łóżek rehabilitacyjnych - 7 szt. Łóżka te w znaczący sposób ułatwiają rehabilitację i opiekę nad osobą niepełnosprawną. Posiadają możliwość zmiany wysokości leża oraz nachylenia oparcia pleców, uda i podudzia za pomocą siłowników elektrycznych sterowanych pilotem. Łóżka stworzyły mieszkańcom DPS komfort w leczeniu, rehabilitacji i pielęgnacji, a drewniana ich obudowa nadaje charakter mebla i nie kojarzy się z tradycyjnym łóżkiem szpitalnym.	17.601	0	0	Stowarzyszenie Przyjaciół DPS „Kalina”	Stowarzyszenie Przyjaciół DPS „Kalina”, PFRON
5. Poprawa istniejącej bazy, przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i prowadzenie noclegowni dla bezdomnych mężczyzn o łącznej liczbie 20 miejsc (rozszerzono o 5 w 2006 r.).	wydatki cel 2 kier. 1 pkt. 4			MOPS	budżet samorząd
6. Prowadzenie Centrum Interwencji Kryzysowej -20 miejsc hotelowych.	wydatki cel 2, kier. 11 pkt.2			Parafia NSPJ	Fundusz p. alk.
7. Rozwój zawodowych rodzin zastępczych- na terenie miasta funkcjonują 4 zawodowe rodziny	wydatki cel 3 kier. 3 pkt.3			MOPS	budżet samorząd

zastępcze.					
8. Rozwój mieszkań chronionych – w 2008 r. 2 dodatkowe mieszkania pozyskano z zasobów ZBM o łącznej liczbie 6 miejsc. W ramach otwartego konkursu realizowano Program Rządowy „Zielone światło dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych” – uzyskane środki finansowe pozwoliły na doposażenie w podstawowy sprzęt 2 mieszkań chronionych tym samym zapewnić odpowiednie warunki mieszkaniowe wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki.	0	0	16.320	MOPS,	budżet samorząd, budżet państwa
	0	0	297.824	ZBM	
Kierunek 3. Zapewnienie miejsc zamieszkania usamodzielniającym się wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo wychowawcze i rodzinne formy opieki zastępczej					
1. Wychowankom zastępczych form opieki zapewniono odpowiednie warunki mieszkaniowe w mieszkaniach chronionych: <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. 7 osobom, • 2007 r. - 8 osobom, • 2008 r. -7 osobom. 	11.657	14.200	26.920	MOPS	budżet samorząd.
Kierunek 4. Tworzenie mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych					
1. Mieszkania przystosowane dla osób niepełnosprawnych w budownictwie o współczesnym standardzie. W 2006 r. – 1 mieszkanie; w 2007 r. – 6; w 2008 r. – 6 mieszkań.	62 000	534 000	1 122 000	ZBM	budżet samorząd.

Cel 5 . Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz integracja ze społeczeństwem

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki w zł			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007 r.	2008 r.		
Kierunek 1. Utworzenie Punktu Informacji dla Osób Niepełnosprawnych					
<p>1. W ramach otwartego konkursu pozyskano środki na uruchomienie od miesiąca kwietnia 2006 r. w strukturach MOPS Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych. Zakres poradnictwa informacji jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. zabezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych, aktualne programy, granty, pomoc instytucjonalną, orzecznictwo, ulgi i uprawnienia, możliwości lecznicze i rehabilitację medyczną, edukację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, zatrudnienie osób niepełnosprawnych oraz możliwości uzyskania pomocy finansowej ze środków PFRON. Poradnictwo i wszelkie informacje przekazywane są wymienionym odbiorcom drogą elektroniczną, korespondencyjną za pośrednictwem poczty i osobiście a także przez kolportaż ulotek i informatorów. Z usług OION skorzystało w 2006 r. 293 osoby (623 porad i informacji), w 2007 r. 845 osób (2 544) i w 2008r. 1 328 osób (2 853).</p> <p>W ramach działalności OION opracowano i wydano „Informator a, b, c.... dla osób niepełnosprawnych”, który jest przewodnikiem nie tylko w zakresie informacji o ulgach, uprawnieniach i przywilejach osób niepełnosprawnych, ale wskazuje również instytucje lokalne w gestii, których pozostaje realizacja wymienionych zadań. Realizacja Programu przewidziana jest do 2010 r.</p>	82.083	75.805	94.292	MOPS	PFRON
Kierunek 2. Usuwanie barier psychospołecznych w procesie integracji osób niepełnosprawnych					
<p>1. Realizacja Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Wchodzenie, utrzymanie i powrót na rynek pracy osób po przebytej chorobie psychicznej” – współfinansowany ze środków EFS, mający na celu wyrównywanie szans, niwelowanie nierówności i eliminowanie wszelkich przejawów dyskryminacji na rynku pracy. Zadaniem MOPS jako partnera było prowadzenie grup wsparcia. tj. wsparcie beneficjentów i zwiększenie kompetencji psychospołecznych w zakresie gotowości do podjęcia i utrzymania się na rynku zawodowym. Grupa liczyła 15 osób, pracę podjęły 4 osoby.</p>	14.352	18.278	0	MOPS	EFS
<p>2. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2006 dofinansowanie udzielono 294 osobom, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - 234 dorosłym, - 14 dzieci i młodzież, - 46 opiekunowie, • w roku 2007 dofinansowanie udzielono 390 osobom w tym: <ul style="list-style-type: none"> - 298 dorosłym, - 22 dzieci i młodzież, - 70 opiekunowie, • w roku 2008 dofinansowanie udzielono 338 osobom, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - 272 dorosłym, 	181.253	248.573	234.959	MOPS	PFRON, wkład własny uczestników

- 16 dzieci i młodzież, - 50 opiekunowie.					
3. Organizacja II,III,IV Spartakiady Integracyjnej o charakterze masowym z udziałem ok.120 uczestników propagującej zdrowy styl życia i krzewienie kultury fizycznej oraz integrację osób uzależnionych od alkoholu ze społeczeństwem.	2.257	2.302	2.223	SP DPS „Kalina”, DPS „Kalina”	środki własne SP DPS „Kalina”, budżet samorząd.,PFRON
4. Organizacja IV Biegu Integracyjnego w którym wzięło udział ponad 400 osób, w tym osoby niepełnosprawne wraz z młodzieżą szkolną. Współzawodnictwo uczestników wzmocniło w „pełnosprawnych inaczej” poczucie własnej wartości zaspokoiło potrzebę uznania, przełamało stereotyp społeczny dotyczący ich postrzegania.	3.310	0	0	SP DPS „Kalina”, DPS „Kalina”	środki własne SP DPS „Kalina”, budżet samorząd.
5. Organizacja Akademii Integracyjnej Aktywności – przedsięwzięcie o zasięgu ponadregionalnymi i uczestnictwie ok. 1000 osób w tym: seniorów, osób niepełnosprawnych, młodzieży, przedstawicieli podmiotów zajmujących się problematyką osób starszych. Celem projektu było stworzenie platformy i warunków umożliwiających aktywizację ludzi starych i niepełnosprawnych, zapobieganie skutkom ograniczenia aktywności, które towarzyszą chorobie oraz przywracanie zdolności do aktywnego życia w harmonii z otaczającym światem. W ramach Akademii zorganizowano następujące działania : <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzono Integracyjny Bieg Uliczny i Piknik Integracyjny, animacje teatralne prezentujące dorobek artystyczny seniorów i młodzieży, co przyczyniło się do kontaktów między pokoleniami, przełamania nieufności, oraz umożliwienie wymiany doświadczeń, • utworzono punkt konsultacyjny, w którym można było zasięgnąć informacji o pomocy świadczonej przez gminę na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów, dodatkowo przeprowadzono kampanię na rzecz pozyskiwania wolontariuszy, • wydano folder informujący o usługach kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych i sportowych, w tym o możliwości stacjonarnej opieki i rehabilitacji osób niepełnosprawnych. 	0	7.434	0	SP DPS „Kalina”, DPS „Kalina”	środki własne SP DPS „Kalina”, budżet samorząd. PFRON
6. Usuwanie barier psychospołecznych wśród uczniów Ośrodka poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • pogadanki oraz zajęcia z psychologiem, • cykliczne zajęcia harcerskie, integrację z suwalską drużyną „KORNIKI” ZHP, • wprowadzanie uczniów do życia zawodowego poprzez umożliwienie odbywania praktyk w zakładach produkcyjnych. 			wydatki bieżące	SOSW Nr 2	budżet samorząd.
7. <ul style="list-style-type: none"> • organizacja i prowadzenie zajęć otwartych dla rodziców i dzieci uczęszczających do przedszkola oraz społeczności lokalnej, • cykliczny udział grup integracyjnych w „Spartakiadzie Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski”, • udział dzieci niepełnosprawnych i ich rodziców w prezentacjach i konkursach organizowanych przez instytucje oświatowe, kulturalne i inne (Przeгляд kolęd i pastorałek w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym, w SP nr 7, 10, Domu Pomocy Społecznej „Kalina”, Gala Teatrów Przedszkolnych, Festiwal Piosenki Przedszkolnej, Przeгляд Małych Form Teatralnych), 			wydatki bieżące	Przedszkole Nr 8	budżet samorząd.

<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie zajęć otwartych dla dzieci z osiedla Północ w okresie ferii zimowych, • Udział dzieci autystycznych z SOSW w Suwałkach w zajęciach i zabawach organizowanych przez grupy integracyjne na terenie przedszkola jeden raz w tygodniu. 					
Kierunek 3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji					
<p>1. W ramach programów prowadzone były zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, z Metody Dobrego Startu, logopedyczne i psychologiczne. Dzieci wykonywały różnorodne ćwiczenia i zadania dobrane tematycznie i indywidualnie dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci niepełnosprawnych z zastosowaniem odpowiednich metod, technik i środków specjalistycznych. Zakres ćwiczeń i zadań obejmował:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usprawnianie motoryki i ćwiczenie sprawności manualnej, • ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowej oraz orientacji przestrzennej, • usprawnianie analizy i syntezy słuchowej, • ćwiczenia oddechowe, • ćwiczenia służące wzbogacaniu biernego i czynnego języka dziecka, • doskonalenie umiejętności czytania i pisania, • rozwój i doskonalenie umiejętności liczenia w zakresie dostosowanym do możliwości i potrzeb dziecka, • pomoc w przewyciężaniu urazów i lęków związanych z trudnościami w pisaniu, czytaniu i liczeniu poprzez kształtowanie pozytywnego, a zarazem realnego pojęcia o sobie i swoich możliwościach, • pokazy ćwiczeń przeznaczonych do realizacji w domu i ich kontrola. 	30 000	67 600	51 520	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski	budżet samorząd. PFRON, środki własne Stowarzyszenia
<p>2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie nauki uczniom niepełnosprawnym w klasach integracyjnych, • „Zakup nowoczesnego sprzętu ułatwiającego kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” – projekt współfinansowany przez UE, • zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne, gimnastyka korekcyjna. 				ZS Nr 10, MEN	EFS, budżet samorząd.
<p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Młodzież uczestniczy w egzaminach zawodowych zewnętrznych razem z młodzieżą ze szkół zawodowych masowych. • Młodzież objęta jest opieką rewalidacyjną, która ma za zadanie korygowanie i wyrównywanie braków edukacyjnych i psychofizycznych. • Proces dydaktyczno – wychowawczy organizowany w szkole i internacie wspierany jest poprzez organizację dodatkowych zajęć (kół zainteresowań). 	wydatki bieżące			SOSW Nr 2	budżet samorządowy
<p>4. Realizacja indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych. Uczniowie z orzeczeniem o niepełnosprawności intelektualnej (upośledzenie w stopniu lekkim) uczą się w klasach ogólnodostępnych realizując program dostosowany do ich możliwości.</p>	wydatki bieżące			SP Nr 4, 7 Przedszkole Nr 4, 8, ZS Nr 2, 8, 6	budżet samorząd.
Kierunek 4. Stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej i zapobiegania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych					

1. Realizacja „Programu wyrównywania różnic między regionami” Obszar C - wyposażenie stanowisk pracy osobom niepełnosprawnym, utworzono w roku 2006 - 5 nowych miejsc pracy osobom niepełnosprawnym, zaś w 2007 r. - 14 stanowisk.	288.549	618.257	0	MOPS, UM, Pracodawcy	PFRON, środki pracodawców
2. Realizując program „Osoba niepełnosprawna w służbie publicznej” utworzono dla osób posiadających umiarkowany i znaczny stopień niepełnosprawności: <ul style="list-style-type: none"> • w 2006 roku 6 stanowisk pracy , • w 2007 roku 5 stanowisk pracy , 	259.772	291.689	116.359	OSIR, MDK, CDNIKU, ZS nr 8, Przedszkole Nr 1, Nr 4 Nr 5, Nr 7, SOSW nr 1	PFRON, budżet samorząd.
3. Finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych dających szansę na podjęcie zatrudnienia. <ul style="list-style-type: none"> • w 2006 r. przeszkolono 13 osób w zakresie obsługi kotłów wodnych i parowych (3 osoby), podstawowej obsługi programów komputerowych (10 osób). Zatrudnienie znalazło 7 osób, • w 2007 r. przeszkolono 14 osób nie pozostających w zatrudnieniu w zakresie: spawacz stali w osłonie gazów aktywnych (1 os.) obsługa aparatu do zabiegów kosmetycznych (1 os.), kierowca wózków podnośnikowych spalin (1os.), eksploatacja urządzeń i instalacji elektroenergetycznych (1 os.), podstawy obsługi komputera (10 os). Zatrudnienie znalazły 2 osoby, • w 2008 r. przeszkolono 9 osób – praca na stanowisku biurowym. 	8.256	9.465	10.000	MOPS PUP	PFRON
4. PUP podejmuje szereg działań zmierzających do włączenia osób niepełnosprawnych do czynnego życia zawodowego poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • objęcie usługami poradnictwa zawodowego, • organizacje warsztatów aktywizujących oraz kursów aktywnego poszukiwania pracy(prowadzone w Klubie Pracy), • szkolenia i przekwalifikowania, • współpracę z pracodawcami zamierzającymi tworzyć miejsca pracy z wykorzystaniem środków PFRON, • opiniowanie wniosków pracodawców ubiegających się o refundację kosztów organizacji stanowisk pracy osobom niepełnosprawnym i kierowanie kandydatów na tworzone miejsca pracy, • organizację prac interwencyjnych , staży i przygotowania zawodowego przy udziale środków PFRON. 	8.758	60.959	619.674	PUP	Środki PFRON
5. W ramach zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy: <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2007 zorganizowano 11 osobom przygotowanie zawodowe, 1 osobie staż pracy, • w roku 2008 zorganizowano 7 osobom przygotowanie zawodowe, 1 osobie staż pracy. 	0	38.187	35.560	MOPS, PUP	PFRON
6. Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2006 udzielono jedną pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej (gabinet weterynaryjny), • w roku 2008 przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej dla 5 osób (handel artykułami przemysłowymi i kwiatowymi oraz wyrób wiązanek i stroików, wynajem 	35.000	0	134.000	MOPS PUP	PFRON

sali na imprezy okolicznościowe, solarium, modernizacja i naprawa sprzętu komputerowego oraz handel podzespołami komputerowymi, gastronomia – pizzeria - karaoke).					
7. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy : <ul style="list-style-type: none"> wyposażono 9 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych (pracownik biurowy, pomocnik operatora piłarki, pracownik introligatorni, kierowca busa osobowego, asystent projektanta budowlanego, projektant wzorów haftu komputerowego, referent ds. obsługi klienta i koordynacji egzaminów, pracownik informacji turystycznej, inps. ds. kulturalno-oświatowych). 	0	0	263.997	MOPS, PUP	PFRON
8. Zwrot części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne za zatrudnione osoby niepełnosprawne: <ul style="list-style-type: none"> dokonano zwrotu kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne dla 2 pracodawców za zatrudnione 2 bezrobotne osoby niepełnosprawne. 	0	0	9.196	MOPS, PUP	PFRON
9. Pomoc wychowankom w znalezieniu pracy w zakładach, w których odbywali praktyczną naukę zawodu.	wydatki bieżące			SOSW Nr 2	budżet samorząd.
Kierunek 5. Prowadzenie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych					
1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się stosownie do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych: <ul style="list-style-type: none"> w 2006 r. przyznano dofinansowanie 56 osobom, z czego: <ul style="list-style-type: none"> 34 osobom z dysfunkcją narządów ruchu (przystosowanie łazienek, podłogi antypoślizgowe, podnośniki transportowo - kąpielowe, nasadki podwyższające sedes, poręcze, dźwig przy balkonowy itp.), 16 osobom głuchoniemym, niewidomym i niedowidzącym, na likwidację barier w komunikowaniu się (komputery, faksy, telefony komórkowe), 6 osobom na likwidację barier technicznych (kuchnie elektryczne, budziki wibracyjne, oznakowane pralki), w 2007 r. przyznano dofinansowanie 59 osobom , z czego: <ul style="list-style-type: none"> 27 osobom z dysfunkcją narządu ruchu do barier architektonicznych, 13 osobom głuchoniemym, niewidomym i niedowidzącym, na likwidację barier w komunikowaniu się, 19 osobom na likwidację barier technicznych, w 2008 r. przyznano dofinansowanie 68 osobom, z czego: <ul style="list-style-type: none"> 45 osobom z dysfunkcją narządu ruchu do barier architektonicznych, 15 osobom głuchoniemym, niewidomym i niedowidzącym na likwidację barier w komunikowaniu się, 8 osobom na likwidację barier technicznych. 	249.869	264.927	340.262	MOPS	PFRON wkład własny wnioskodawców

<p>2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (protezy, aparaty słuchowe itp.):</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2006r. przyznano i rozliczono dofinansowanie dla 561 osób, z tego: <ul style="list-style-type: none"> - 530 osób do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych , - 31 osoby do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, • w 2007r. otrzymało 586 osób, z tego: <ul style="list-style-type: none"> - 563 osób do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych , - 23 osoby do sprzętu rehabilitacyjnego, • w 2008r. otrzymało 656 osób, z tego: <ul style="list-style-type: none"> - 625 osób do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, - 31 osoby do sprzętu rehabilitacyjnego. 	441.044	379.117	353.913	MOPS	PFRON, udział własny wnioskodawców
<p>3. Zgodnie z Uchwałą nr XLV/409/2001 z dnia 29.08.2001 r. realizowany był na terenie miasta przewóz osób niepełnosprawnych. Przewozy dokonywane były trzema środkami transportu przystosowanymi do przewozu osób na wózkach inwalidzkich. Przejazdy związane były z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, m.in. w celu rehabilitacji, leczenia, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym oraz realizacji obowiązku szkolnego dla ok. 40 dzieci i młodzieży.</p> <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2006 przewieziono 12 383 osoby (przejechano 56 888 km), • w roku 2007 - 10 964 osoby (52 814 km), • w roku 2008 - 10 266 osób (65 012 km). 	170.675	175.000	184.998	MOPS, PGK	budżet samorząd.
<p>4. Program wyrównywania różnic między regionami wymiana taboru samochodowego (obszar D)</p> <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2006 zakupiono 2 samochody do przewozu osób niepełnosprawnych (koordynator projektu MOPS) • w 2008r. zakupiono 1 samochód (koordynator projektu UM) . 	225.920	0	130.000	POW, Muzeum Okręgowe, ZST	PFRON, budżet samorząd.
<p>5. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach zakupiła specjalistyczny sprzęt (system induktofoniczny oraz bezprzewodowy system FM). Umożliwiający osobom niepełnosprawnym z uszkodzonym słuchem, pełny udział w zajęciach.</p>	0	133.000	0	PWSZ w Suwałkach	PFRON
<p>6. W ramach likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych w placówce zainstalowano windę osobową, wykonano podjazd dla uczniów na wózkach, zlikwidowano progi we wszystkich pomieszczeniach dydaktycznych, zakupiono pojazd do przewozu uczniów niepełnosprawnych, Wykonano poręcze i pochwyt zabezpieczające poruszanie się uczniów na korytarzach, dostosowano toalety do ich potrzeb. Proces likwidacji barier realizowany był w latach 2004-2006.</p>	220.702	0	0	SOSW Nr 1	PFRON, budżet samorząd.
<p>7. Przystosowanie budynku MDK do potrzeb osób niepełnosprawnych (wymiana stolarki drzwiowej, posadzki, podjazd dla osób niepełnosprawnych).</p>	0	26.539	0	MDK Suwałki	budżet samorząd.
<p>8. Modernizacja budynku ośrodka uwzględniająca likwidację barier architektonicznych w ramach działania – Inicjatywy Społeczne.</p>	21 .225	0	0	SOSW Nr 2	UM, Wydział Ochrony Środowiska
<p>9. Tworzenie udogodnień technicznych- poręcze w wc, przy wejściu do szkoły /pozostałe działania zmierzające do tworzenia udogodnień ograniczone konstrukcją budynku.</p>	wydatki bieżące			ZS Nr 3	budżet samorząd.
<p>10. W ramach Programu PFRON – Wyrównywanie różnic między regionami zlikwidowano bariery</p>	0	0	398.346	SOSW Nr 1,	PFRON,

architektoniczne w placówkach edukacyjnych.				Przedszkole Nr 4, Nr 8, ZS Nr 10	budżet samorząd.
Kierunek 6. Kształtowanie warunków równoprawnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji i turystyce					
<p>1. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> w roku 2006 dofinansowanie przyznano dla 9 organizacji, z którymi podpisano umowy na realizację 20 imprez. W ramach tego zadania z różnych form aktywnego spędzenia czasu skorzystało 1.595 osób, w tym 654 dzieci i młodzieży, w roku 2007 dofinansowanie przyznano dla 11 organizacji, z którymi podpisano umowy na realizację 23 imprez. W zorganizowanych przedsięwzięciach, wzięło udział 1939 osób niepełnosprawnych, w tym 745 dzieci i młodzieży, w roku 2008 dofinansowanie przyznano dla 11 organizacji, z którymi podpisano umowy na realizację 25 imprez, w których wzięło udział 1834 osoby niepełnosprawne, w tym 767 dzieci i młodzieży. <p>Zakres zrealizowanych projektów był bardzo różnorodny, obejmował wycieczki krajoznawcze, imprezy sportowe (spartakiady, zawody lekkoatletyczne, turnieje), rekreacyjne (pikniki, rajdy piesze, ośrodek terapii ruchowej), kulturalne (przeglądy twórczości artystycznej, spotkania i wystawy).</p>	79.750	92.000	93.272	MOPS, organizacje pozarządowe	PFRON, środki własne organizacji, sponsoring
2. Organizacja I Regionalnego Balu Andrzejkowego dla 160 osób, uczestników placówek zajmujących się wsparciem osób niepełnosprawnych z województwa podlaskiego.	0	0	sponsoring	Stowarzyszenie Integracji Społecznej „ALTERNATYWA” MOPS	Sponsorzy: Klub Garnizonowy, MONA –KONTRA, SM SUDOWIA, ROAN – hurtownia, Hurtownia BOS, ZPM - Dyczewscy, DATMEX, Janza, Kamel, DABOR
3. Klub Sportowy „Jaćwing” – Suwałki prowadzi działalność na rzecz osób niewidomych i słabo widzących w zakresie sportowym, rehabilitacyjnym i rekreacyjno turystycznym. Organizuje dla tych osób zawody sportowe w szachach, warcabach, kręglach i strzelectwie oraz imprezy turystyczno – rekreacyjne, piesze rajdy turystyczne po ziemi suwalskiej i sejneńskiej, oraz zawody sportowo – rekreacyjne, prowadzi szkolenie członków Klubu w szachach i warcabach, umożliwia uczestnictwo niewidomych w ogólnopolskich zawodach sportowych.	33.641	25.377	33.129	Klub Sportowy „Jaćwing” – Suwałki, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „CROSS”	Samorząd Województwa Podlaskiego, PFRON, budżet samorząd., budżet państwa
4. Lato w mieście – zajęcia z dziećmi i młodzieżą z grup podwyższonego ryzyka – 12 uczestników.	0	0	520	OTS OHP, CEiPM	środki własne Stowarzyszenia,

5. Przegląd twórczości artystycznej seniorów i niepełnosprawnych pn. „Sztuka bez granic”- prezentacja prac artystycznych niepełnosprawnych. W spotkaniu wzięło około 200 osób w tym przedstawiciele instytucji zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych i seniorów. Przeprowadzono konferencję szkoleniową prezentującą problematykę pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym. Głównym celem szkolenia była wymiana doświadczeń oraz wypracowanie zasad współpracy i wzajemnej edukacji w przyszłości.	7.559	0	0	SP DPS Kalina, DPS Kalina	środki własne Stowarzyszenia, budżet samorząd. PFRON
6. Realizacja projektu „Najlepsza reszta życia” – w ramach, którego przeprowadzono animacje teatralne- projekt miał na celu przedstawić dorobek artystyczny seniorów, pomóc wyjść z izolacji, a także zaakceptować własną chorobę osobie niepełnosprawnej, bądź starszej. Ukazał potencjał twórczy osób starszych nie dla własnych korzyści lecz dla wzbogacenia i zintegrowania społeczeństw. Udział wzięła około 500 osobowa grupa seniorów i młodzieży.	0	0	5.192	SP DPS Kalina, DPS Kalina	środki własne Stowarzyszenia, budżet samorząd.
7. Integracja młodzieży poprzez sport: <ul style="list-style-type: none"> • organizacja Mistrzostw Województwa Podlaskiego w Piłce Nożnej na otwartych boiskach oraz w odmianie halowej, Noworoczny Charytatywny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Suwałki, • udział w Mistrzostwach Polski w lekkiej atletyce, w pływaniu, piłce nożnej i narciarstwie, • udział w przeglądzie grup teatralnych w Białymstoku, • udział w przekazywaniu światełka pokoju (przejście graniczne z Litwą)- harcerze. 	1.573	7.799	13.500	SOSW Nr 2	budżet samorząd.
8. <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia otwarte dla wszystkich chętnych (sportowo rekreacyjne, wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, fotograficzne, muzyczne). • Uczestnictwo uczniów objętych nauczaniem indywidualnym w życiu szkoły. • Zajęcia sportowo-rekreacyjne w ramach koła TKKF i MUKS „Olimpijczyk”. • „Kaziuki”- festyn, kiermasz 	wydatki bieżące			SP Nr 10, Gimnazjum nr 7 ZS Nr 3 ZS Nr 4	budżet samorząd.
9. <ul style="list-style-type: none"> • organizacja Wielkiej Olimpiady Małych Sportowców dla dzieci pełno i niepełnosprawnych z suwalskich przedszkoli, • udział dzieci w wycieczkach krajoznawczych i regionalnych, zajęciach muzealnych i bibliotecznych, • udział dzieci niepełnosprawnych w konkursach muzycznych, plastycznych, teatralnych , organizowanych przez instytucje środowiska lokalnego, • udział dzieci niepełnosprawnych w akcjach charytatywnych, kiermaszach świątecznych, kiermaszach książki, uroczystościach 	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 8	budżet samorząd.
10 Zajęcia plastyczne, teatralne, muzyczne, taneczne, aerobic, krajoznawcze – prowadzone w MDK Suwałki - 1200 uczestników.	461.469	509.188	556.049	MDK Suwałki	budżet samorząd.
11 Pomoc dzieciom niepełnosprawnym i rewalidacja w ramach oddziałów integracyjnych.	wydatki bieżące			SP Nr 11	budżet samorząd.
12 Udział osób niepełnosprawnych zatrudnionych w placówce w wycieczkach integracyjnych z zakładu pracy	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 3	budżet samorząd.

Kierunek 7. Zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego osobom niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej					
1. Realizacja dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych: <ul style="list-style-type: none"> • 2006 – 615 dzieci, • 2007 – 540 dzieci, • 2008 – 526 dzieci. 	367.020	391.480	355.751	MOPS	budżet państwa
2. Zasiłki stałe – osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności, w przypadku braku uprawnień do innych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego: <ul style="list-style-type: none"> • 2006 – 489 osób • 2007 – 483 osoby, • 2008 – 479 osób . 	1.509.830	1.583.000	1.567.400	MOPS	budżet państwa
3. Zasiłki okresowe z tytułu niepełnosprawności dla osób z dochodem poniżej kryterium dochodowego: <ul style="list-style-type: none"> • 2006 – 98 osób, • 2007 – 79 osób, • 2008 – 66 osób . 	59.911	72.036	43.723	MOPS	budżet państwa budżet samorząd.
Kierunek 8. Szkolenie i doskonalenie osób zaangażowanych w procesie kompleksowej rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych					
1. Pracownicy Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – MOPS uczestniczyli w 2006r. w szkoleniu w ramach Działania 1.4 SPO RZL schemat b) ze środków EFS oraz PFRON pn. „Pomocna Dłoń - szkolenia dla pracowników PUP i PCPR” w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienia i interpretacji przepisów prawnych w kontekście osób niepełnosprawnych i pracodawców, • pomocy osobom niepełnosprawnym w poszukiwaniu pracy, • udziału w warsztatach z psychologiem w zakresie współpracy z niepełnosprawnym klientem 	wydatki bieżące			EKSPERT – SIRT	budżet samorząd. EFS
2. Pracownicy Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych – MOPS zostali przeszkoleni m.in. w następującym zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • w roku 2006 <ul style="list-style-type: none"> - leczenie i rehabilitacja lecznicza osób niepełnosprawnych - instytucje i sposoby finansowania, - prawa pracowników niepełnosprawnych, - edukacja i pomoc społeczna dla osób niepełnosprawnych, • w roku 2007 <ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie systemu rehabilitacji, usprawnienia osób niepełnosprawnych, • w roku 2008 <ul style="list-style-type: none"> - programy PFRON, - refundacja składek ZUS i KRUS, - dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. 	wydatki bieżące			Ośrodek Szkolenia Krajowej Izby Gospodarczo – Rehabilitacyjnej, Norman Benett, PFRON	PFRON
3. Szkolenie i doskonalenie pracowników ŚDS w Suwałkach oraz opiekunów specjalistycznych MOPS:	1.440	897	897	MOPS, PUP,	budżet samorządowy

<ul style="list-style-type: none"> • 2006r – Efektywna komunikacja z osobami z zaburzeniami psychicznymi - 20 osób, • 2007r – Trening umiejętności społecznych w rehabilitacji psychicznej – 3 osoby, • Asystent osoby niepełnosprawnej – wsparcie w miejscu zatrudnienia osób po chorobie psychicznej – 1 osoba • System SOD w praktyce – 1 osoba • 2008r – Depresja i zaburzenia Schizofreniczne – 4 osoby 				ISziAG w Warszawie, SIS–G w Augustowie,	
<p>4. Szkolenie pracowników Warsztatów Terapii Zajęciowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Suwałkach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W roku 2007 <ul style="list-style-type: none"> - konstruowanie indywidualnych programów terapii zajęciowej - 1 osoba, - Seksualność osób niepełnosprawnych część II – 2 osoby, - Szkolenie z zakresu I pomocy – 9 osób, - Kurs kwalifikacyjny z oligofrenopedagogiki - 1 osoba, - Praktyczne sposoby i narzędzia budowania partnerstwa lokalnego - 3 osoby, - Praca z rodziną dziecka niepełnosprawnego - 1 osoba • W roku 2008 <ul style="list-style-type: none"> - Jak radzić sobie z agresją wśród dzieci i młodzieży - 2 osoby, - „ Wypalenie zawodowe – można z tym poradzić” – 3 osoby, - „ Powrót do ról społecznych i zawodowych. ” Modele rehabilitacji, i zatrudnienia osób po kryzysie psychicznym w środowisku lokalnym –1 osoba - Malowanie na jedwabiu - 1 osoba. 	0	660	1.760	ISziAG w Warszawie, CDNIKU w Suwałkach ROPS Białystok, C iT „Humanum” Białystok, SIS–G w Augustowie, Stowarzyszenie „Akademia Łuczniak”	WTZ , EFS
5. Szkolenie specjalistyczne w zakresie „Ruchu Rozwijającego” bazującego na pracy Weroniki Sherborne.	6.273	5.000	6.420	CDNIKU	wpłaty własne uczestników szkolenia
6. Szkolenie specjalistyczne Gimnastyka mózgu. Kinezylogia Edukacyjna wg dr Paula Dennisona.	1.250	0	0	CDNIKU	wpłaty własne uczestników szkolenia
7. Szkolenie specjalistyczne z zakresu artreterapii jako metody wspomagającej rozwój dzieci.			wydatki bieżące	CDNIKU	środki własne CDNIKU
8. Konsultacje zespołowe dla nauczycieli pracujących z dziećmi niepełnosprawnymi.			wydatki bieżące	CDNIKU	środki własne CDNIKU
9. Terapia behawioralna jako metoda pracy z dziećmi – szkolenie specjalistyczne.	16.920	0	0	CDNIKU	wpłaty własne uczestników szkolenia
10. Doskonalenie pracy z dziećmi specjalnej troski – szkolenie specjalistyczne.	0	1.150	0	CDNIKU	wpłaty własne uczestników szkolenia
11. Wczesne diagnozowanie i terapia dzieci o specyficznych potrzebach edukacyjnych – szkolenie specjalistyczne.	0	2.720	0	CDNIKU	wpłaty własne uczestników szkolenia
12. <ul style="list-style-type: none"> • plener fotograficzny dla animatorów i nauczycieli, • „Postawmy na młodzież” – wyjazd do Grodna, prezentacja Suwalszczyzny, wystawa zdjęć, • organizacja rajdu rowerowego, przy współpracy z SIRT, • zajęcia pozalekcyjne (pływanie, piłka koszykowa, piłka siatkowa, piłka nożna, la – realizowanych w ramach programu „Dajmy szansę”, 			wydatki bieżące	ZS Nr 4	budżet samorząd.

<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia pozalekcyjne realizowane w ramach programu „Zajęcia sportowo-rekreacyjne jako zagospodarowanie czasu wolnego uczniów z terenu miasta Suwałk w 2008 r. współfinansowanych ze środków Ministra Sportu i Turystyki”, • „Koło miłośników Tańca Ludowego”, • udział w imprezach sportowych realizowanych w ramach miejskiej rywalizacji sportowej szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych i w imprezach wyższego stopnia, • wycieczki klasowe o tematyce sportowo-rekreacyjnej (wyjścia na lodowisko, narty, kuligi, biwaki, ogniska). 					
13. Kurs kwalifikacyjny z oligofrenopedagogiki.	17.600	13.200	0	CDNIKU	wpłaty własne uczestników kursu
Kierunek 9. Edukacja społeczności lokalnej zwłaszcza dzieci i młodzieży w temacie problemów osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku					
1. Coroczne obchody dnia 3 grudnia Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych organizacja w Ośrodku imprezy integracyjnej z udziałem rodziców i zaproszonych gości.	wydatki bieżące			SOSW Nr 2, TPD	budżet samorząd. środki stowarzyszenia
2. <ul style="list-style-type: none"> • pogadanki na godzinach wychowawczych na temat: Bądź tolerancyjny – pomóż innym”, • realizacja programu (dla młodzieży i nauczycieli) „EQUAL” – Zrozumieć i odczuć, • pogadanki pedagoga szkolnego psychologa, wychowawców klas na temat tolerancji, w tym osób niepełnosprawnych 	wydatki bieżące			ZS Nr 8	EFS,
3. <ul style="list-style-type: none"> • pogadanki na godzinach do dyspozycji wychowawcy i w klasach integracyjnych, • pedagogizacja rodziców, • szkolenia nauczycieli w w/w tematyce, • uczestnictwo w spartakiadach dla uczniów niepełnosprawnych, • przegląd kołęd i pastorałek dla klas integracyjnych. 	wydatki bieżące			SP Nr 10, Gimnazjum Nr 7	budżet samorząd.
4. Realizacja tematyki w zakresie edukacji uczniów dotyczących opieki i pomocy osobom niepełnosprawnym i w podeszłym wieku w ramach godzin z wychowawcą. Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku.	wydatki bieżące			ZST, ZS Nr 2, 3, 6 SP Nr 9, 11, Przedszkole Nr 3	budżet samorząd.
5. Udział uczniów w cyklicznych spotkaniach prowadzonych przez pracownika Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.	wydatki bieżące			ZS Nr 4	budżet samorząd.
6. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z naszej placówki rozwijających empatię, współodczuwanie, akceptację niepełnosprawnych rówieśników.	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 8	budżet samorząd.
7. Współpraca ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno - Wychowawczym Nr 1 w Suwałkach, polegająca na organizowaniu zajęć i zabaw z uczestnictwem wychowanków ośrodka.	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 2	budżet samorząd.
8. <ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Uniwersytetem III Wieku – wykłady, zajęcia warsztatowe, • zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla dzieci i młodzieży w ramach programu „Zrozumieć i odczuć”. 				Poradnia P-P	EFS
Kierunek 10. Doskonalenie diagnozy służącej zindywidualizowaniu świadczonych usług					

<p>1. W pracy z osobami wykluczonymi społecznie i dotkniętymi procesem marginalizacji postępowaniem celowościowym jest dokonanie diagnozy obejmującej nie tylko dostateczne poznanie sytuacji i analizę jej przyczyn, ale też wskazanie sposobów zmiany tej sytuacji. Diagnoza przeprowadzona w celu realizacji Projektu „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI” obejmowała:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diagnozę sytuacji życiowej i potrzeb – 85 osób długotrwale bezrobotnych i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wstępną ocenę społeczną – 85 osób, • końcową ocenę społeczną – 70 osób, które zakończyły udział w projekcie, • ewaluacja oceny społecznej – 10 wychowanków zastępczych form opieki kontynuujących udział w projekcie, • ocenę osobowości - 80 osób, • indywidualne konsultacje i doradztwo zawodowe - 80 osób. <p>Dokonanie tak wyczerpującej i pogłębionej diagnozy pozwoliło na indywidualne dobranie instrumentów aktywizujących służących wzmocnieniu potencjału społeczno-zawodowego osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji społecznej.</p>	0	0	wydatki cel 1, kier. 9, pkt 2	MOPS	EFS, budżet samorząd.
2. Diagnoza problemów uzależnień występujących wśród młodzieży szkolnej w oparciu o badania ankietowe.	wydatki bieżące			Bursa szkolona, ZST	budżet samorząd.
3. Prowadzenie dokumentacji przedszkolnej z badań diagnostycznych (arkusze obserwacji, ankiety, arkusze ewaluacji)	wydatki bieżące			Przedszkole Nr 8	budżet samorząd.
4. Badania bilansowe uczniów.	wydatki bieżące			placówki oświatowe	budżet samorząd.
<p>5. Diagnoza oparta na badaniach psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych służy wszechstronnemu wspomaganie dzieci i młodzieży poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • terapię zaburzeń rozwojowych i zachowań destrukcyjnych, • poprzez wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny oraz wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły, • pomoc uczniom w dokonywaniu kierunku kształcenia i planowania kariery zawodowej, • prowadzenie edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczyciele, • profilaktykę uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży z grup ryzyka. <p>W kolejnych latach zdiagnozowano :</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. – 1 819, • 2007 r. – 1 741, • 2008 r. – 1 791. 	wydatki bieżące			Poradnia P-P	budżet samorząd.
<p>6. Orzekanie o niepełnosprawności do celów pozarentowych stanowi element zarówno indywidualnej, jak i środowiskowej diagnozy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2006 r. wydano 3.309 orzeczeń w tym: 780 osób do 16 r.ż., 2529 osób powyżej 16 r.ż., • w 2007 r. wydano 3.368 orzeczeń w tym: 758 osób do 16r.ż., 2610 osób powyżej 16 r.ż., • w 2008 r. wydano 3.573 orzeczenia w tym: 668 osób do 16 r.ż., 2.905 osób powyżej 16 	304.939	332.990	379.585	MOPS, PZ ds. .O o N	budżet centralny, budżet samorząd.

<p>r.ż.</p> <p>Posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności uprawnia do korzystania :</p> <ul style="list-style-type: none">• z ulg i uprawnień np. podatkowych, komunikacyjnych, mieszkaniowych, TV,• rehabilitacji zawodowej – zatrudnienie subsydiowane, szkolenia i inne instrumenty rynku pracy,• rehabilitacji społecznej – zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, pomoce techniczne, likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, turnusy rehabilitacyjne, uczestnictwo w WTZ,• z świadczeń pomocy społecznej, świadczeń opiekuńczych, dodatków do świadczeń rodzinnych.					
---	--	--	--	--	--

Cel 6 . PROMOCJA, WZMACNIANIE I PROFILAKTYKA ZDROWIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki w zł			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007 r.	2008 r.		
Kierunek 1. Profilaktyka w zakresie ochrony zdrowia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Suwałk					
1. Program zdrowotny pn. „Matko sprawdź krew swojemu dziecku” polegający na wykonaniu profilaktycznych badań w kierunku wykrycia chorób krwi. Programem objęci byli uczniowie ostatnich klas suwalskich szkół gimnazjalnych: <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. - 823 osoby, • 2007r - 1134 osoby, • 2008r. - 789 osób. 	9.465	9.483	11.835	NZOZ, Medyczne Laboratorium Diagnostyczne „NovaLab” w Suwałkach, SP Nr 7, ZS Nr2, Gimnazjum Nr 7,	budżet samorząd. budżet NFOZ
2. Profilaktyczny program zdrowotny „Anoreksja, czyli jadłowstręt psychiczny” skierowany do uczniów drugich klas suwalskich szkół ponadgimnazjalnych, którego celem była: edukacja w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży, promocja zasad aktywnego stylu życia, promocja zbilansowanej diety, zwiększenie wiedzy nt. problemów dorastania: <ul style="list-style-type: none"> - 2006r. - 1394 uczniów, - 2007r - 1680 uczniów, - 2008r. - 1521 uczniów. 	9.000	10.000	14.097	PSSE,,LO Nr 1, ZST, ZS Nr 1, 2, 3, 4, 6, Poradnia P- P	budżet samorząd.
3. W latach 2006 – 2007 realizowano profilaktyczny program zdrowotny pn. „Wczesna diagnostyka i profilaktyka osteoporozy”. W ramach programu wykonywano badania densytometryczne oraz rozdawano materiały edukacyjne: <ul style="list-style-type: none"> • w 2006r. 660 kobiet powyżej 50 rż , • 2007r. 811 kobiet i mężczyzn powyżej 50 rż. 	18.000	20.549	0	„STOMED” Sp. z o.o. Garwolin	budżet samorząd. sponsoring: Polpharma Sp. z o.o.
4. W 2008 roku przeprowadzono akcję badania poziomu cukru we krwi wśród uczniów suwalskich szkół. Punkt badania poziomu cukru funkcjonował również w SP Szpitalu Wojewódzkim w Suwałkach. W sumie podczas akcji przebadano 982 uczniów.	0	0	826 + rzeczowe darowizny	W Z i PS UM,NZOZ, Ośrodek Medycyny Szkolnej i Promocji Zdrowia,„SANITAS” , Koło Miejskie Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków, pielęgniarki SPSzW , SP Nr 4,6, 7,Gimnazjum Nr 7, ZS Nr 6	budżet samorząd. NZOZ „Sanitas” Suwałki, sponsoring: osoby prywatne, suwalskie apteki
5. W latach 2006 – 2008 samorząd suwalski brał udział w programie profilaktyki mammograficznej. Badania były realizowane przez prywatną firmę na podstawie kontraktu zawartego z NFZ. W ramach programu przebadano:	wydatki bieżące			N.Z.O.Z. Przychodnia Profilaktyki i	budżet NFOZ

<ul style="list-style-type: none"> • 2006r. - 978 osób, • 2007r - 1520 osób, • 2008r. - 1460 osób. 				Diagnostyki Obrazowej T.N.N. w Białymstoku , FADO S.A. „Centrum Usług Medycznych” w Gdańsku	
6. Spotkania z lekarzami różnych specjalności, akcje uświadamiające znaczenie profilaktyki (dieta, samobadanie piersi) w wykrywaniu raka piersi i innych chorób nowotworowych oraz wpływ wczesnej diagnozy na skuteczność leczenia. Propagowanie pomocy psychologicznej.	1.840	920	880	Klub Kobiet po Mastektomii „AMAZONKA”	budżet samorząd.
7. Udział w szkoleniach organizowanych przez Zarząd Główny PSD w Bydgoszczy oraz Podlaską Akademię Zdrowia z zakresu profilaktyki zdrowotnej.	850	200	606	Koło Miejskie PS Diabetyków	budżet samorząd. środki własne Stowarzyszenia
8. Uczestnictwo w konferencjach popularno – naukowych organizowanych przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Diabetyków.	450	838	535	Koło Miejskie PS Diabetyków	budżet samorząd. środki własne Stowarzyszenia
9. Realizacja programu z zakresu profilaktyki raka piersi „Różowa wstążeczka”.	wydatki bieżące			ZS Nr 1,6, SP Nr 1, ZST,PSSE, NFOZ	
10. Działania profilaktyczno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży obejmujące problematykę narkomanii, alkoholizmu, nikotynizmu, używania substancji psychoaktywnych, lekomani, HIV/AIDS : <ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów : <ul style="list-style-type: none"> - „Skutki i konsekwencje wynikające z nadmiernego spożycia alkoholu”,, - „Wpływ nikotyny na organizm człowieka”, - „W życiu jak w tańcu, każdy krok ma znaczenie”, - „Nie pal przy mnie proszę”, - „Żyję bez ryzyka AIDS”, - „NOE”, - „Ślepy zaułek”, - „Blżej siebie, dalej od narkotyków”. • udział w akcji: <ul style="list-style-type: none"> - „Dzień bez papierosa”, - „ Rzuć palenie razem z nami”, - „Światowy dzień AIDS”, - „Światowy dzień bez tytoniu”. • warsztaty profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi – zrealizowane w 2007 r. Liczba odbiorców: 454 uczniów oraz 55 rodziców i nauczycieli, • warsztaty profilaktyczne - oraz zakup filmów profilaktycznych (na CD). 	0	600	694	Bursa Szkolna, KMP, PPSSE, ZS nr 1, 3 i 8, SANEPID, SP Nr 6, LO Nr I, Poradnia P – P, Fundacja „Głos Ewangelii”	budżet samorząd.
11. Profilaktyka zdrowotna obejmowała realizację zadań:	4.169	2.540	3.070	placówki	budżet samorząd,

<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, • zawartych w Planach Rozwoju Szkół, Programach Wychowawczych oraz Szkolnych Programach Profilaktyki, • praca z rodzicami w obszarze profilaktyki uzależnień (wywiadówki tematyczne), • pogadanki, zajęcia profilaktyczno – edukacyjne prowadzone przez pielęgniarki szkolne, • prelekcje, konkursy plastyczne, teatralne i quizy dotyczące zdrowia, • promocja zdrowej żywności –degustacja, • szkolne imprezy profilaktyczne. W 2006 r. zorganizowane w 3 szkołach, w 2007 r. - w 2, w 2008 r. – 2, • spektakle profilaktyczne. Liczba odbiorców w 2006 r. – ok. 3500 uczniów, w 2007 r. – ok. 2200, w 2008 r. – ok. 2400, • spektakle profilaktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień realizowane m.in. przez koło teatralne „Krochmalony Kołnierzyk”, • gry, zabawy, konkursy profilaktyczne, • fluoryzacja i elmexowanie zębów w klasach I- VI, • badania, kierowanie do specjalistów, gimnastyka korekcyjna w zakresie wad postawy, • cykl lekcji poświęconych odżywianiu i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego, jako przeciwdziałanie otyłości i anoreksji u dzieci, • badania przesiewowe uczniów, • realizacja programów: <ul style="list-style-type: none"> - „Spójrz inaczej” zorganizowane w ramach programu rządowego „Bezpieczna i przyjazna szkoła” - zajęcia w klasach I- III, - „Trzymaj formę”, - „ Wolność oddechu- Zapobiegaj astmie” adresowanego do dzieci, rodziców i nauczycieli uczniów klas I szkoły podstawowej, - „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży”, - „Profilaktyka wad cewy nerwowej”, - ” Czyste powietrze wśród nas”, - „Tu byłem - Domestos”, - „Bezpieczny Przedszkolak”, - “Radosny uśmiech- radosna przyszłość”, - “Wolność oddechu -zapobiegaj astmie”, - “Profilaktyka fluorkowa”, - “III elementarz czyli program siedmiu kroków”, - “Znajdź właściwe rozwiązanie”, - “Przytul mnie, nie chcę być sam”, - „Program Zdrowotny”, - „Stres pod kontrolą” , - „Radosny Uśmiech- Radosna Przyszłość” w klasach II szkoły podstawowej 				oświatowe, PSSE, Straż Pożarna, MDK, Poradnia P-P, NFOZ, ZST, Teatr „Zwierciadło” w Łodzi,	PSSE Suwałki
--	--	--	--	--	--------------

<p>mającego na celu poprawę higieny jamy ustnej i zapobieganie próchnicy zębów”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w akcjach: <ul style="list-style-type: none"> - „Światowy dzień zdrowia”. 					
<p>12. Realizacja zdań z zakresu profilaktyki –projekty pod hasłem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Droga do nikąd”, - „Zanim przekroczysz granicę...”, - „Stop uzależnieniom! Wybieram wolność”. 	4.150	17.412	1.815	ZS Nr 3	budżet samorząd.
<p>13. Realizacja lokalnego programu profilaktycznego „Elementarz III, czyli program 7 kroków”.</p>	0	13.500 wydatki cel 6, kier. 9 , pkt.1	15.000 wydatki cel 6, kier. 9 , pkt.1	Poradnia P-P, placówki oświatowe,	budżet samorząd. fundusz p. alkoholowy
Kierunek 2. Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży					
<p>1. Zorganizowanie konferencji szkoleniowej pn. „Współczesne problemy zdrowotne młodych kobiet – profilaktyka schorzeń nowotworowych narządu rodnego i gruczołu piersiowego”, w których brało udział ok. 800 uczennic ostatnich klas suwalskich szkół ponadgimnazjalnych. Wykłady prowadzili specjaliści z Kliniki Ginekologii Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego w Białymstoku.</p>	0	0	8.000	Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, Poradnia P-P placówki oświatowe, Urząd Miejski,	budżet samorząd.
<p>2. Realizacja zadań z zakresu edukacji zdrowotnej dzieci i młodzieży poprzez organizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> • happeningów z okazji „Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu” pt.: <ul style="list-style-type: none"> - „Każdy papieros niszczy Twoje zdrowie”, - „Stop paleniu papierosów”, - „Zaburzenia odżywiania: bulimia, anoreksja, ortoreksja, otyłość”, - „Nikotynizm”, - „Alkoholizm, lekomania, narkomania”. • spotkań profilaktyczno-edukacyjnych z pielęgniarką dla grupy dziewcząt i chłopców na tematy: „Higiena i problemy wieku dorastania”. • wieczornicy z okazji „Światowego Dnia Walki z AIDS”. • szkolne i międzyszkolne konkursy: <ul style="list-style-type: none"> - „Wiedzy o AIDS”, - „Zgubne używki”, - „Żyję bez ryzyka AIDS”, - „Jestem Ok. Nie palę”, - „Żyj zdrowo bez używek”, - „Twój piękny uśmiech”, - „Żyję zdrowo i bezpiecznie” dla klas I – III”, - „Żyj zdrowo” dla kl. IV- VI, - „Żyję bez ryzyka AIDS”, - „Profilaktyka raka piersi”, 	wydatki cel.6 kier.9 pkt 1			placówki oświatowe	budżet samorząd. fundusz p.alkoholowy, PSSE

<ul style="list-style-type: none"> - „Stop używkom” , - Z okazji Światowego Dnia Zdrowia, - dotyczące ochrony zdrowia. • aktywne uczestnictwo dzieci i młodzieży w: <ul style="list-style-type: none"> - pogadankach w ramach godzin wychowawczych, - w zajęciach edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, - obchodach Światowych Dni Zdrowia – promocja zachowań sprzyjających zdrowiu, - przedstawieniach o tematyce zdrowotnej, - w szkoleniu dla przedstawicieli samorządu szkolnego na temat: Zasady zdrowego żywienia, - warsztatach prowadzonych przez pielęgniarkę szkolną, - zajęciach warsztatowych w Poradni Uzależnień, - zajęciach tematycznych prowadzonych przez higienistkę szkolną np. „Zdrowe żywienie wśród młodzieży”, - szkoleniach młodzieży z zakresu udzielania pierwszej pomocy, - muzycznych, plastycznych i recytatorskich imprezach środowiskowych m.in. takich jak: „Witaminki, witaminki”, - zajęciach z edukacji prozdrowotnej i wychowania do życia w rodzinie. 			
<p>3. Realizacja programów edukacyjnych :</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Już teraz możesz zadbać o zdrowie swojego przyszłego dziecka”, - „Trzymaj formę” – promowanie aktywnego stylu życia, kształtowanie prozdrowotnych nawyków, pogłębianie wiedzy na temat znaczenia diety i aktywności fizycznej, - „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży” – edukacja dzieci w zakresie chorób przenoszonych przez kleszcze oraz zapobieganie tym chorobom, - „Ze zdrowiem na Ty”, - „Zdrowy styl życia”, - „Uzależnienia i ich wpływ na organizm człowieka”, - „Co wiemy o alkoholu i papierosach” , - „Dzieci bez papierosa”, - „Domestos - tu byłem”, - „Radosna przyszłość, radosny uśmiech”, - „Wolność oddechu - zapobiegaj astmie”, - „Smak zdrowia”, - „Jem kolorowo”, - „Rzuć palenie razem z nami”, - „W zdrowym ciele zdrowy duch”, - „Bezpieczny Przedszkolak”, - „Ścieżki edukacyjne z zakresu edukacji zdrowotnej”, 	wydatki bieżące	ZST, ZS Nr 6, Przedszkole Nr 1, 2, 6, 8, SP Nr 4, 9, 11, SOSW Nr 1, Gimnazjum Nr 6, KMP	

<ul style="list-style-type: none"> - „Promowanie zdrowego stylu życia”, - Szkolnych programów wychowawczych i profilaktyki, - Szkolnego Programu Przeciwdziałania Przemocy, - Programu Wychowania Przedszkolnego. 					
4. Grant - Edukacja zdrowotna w szkołach i przedszkolach.	3. 019	0	0	CDNiKU	Kuratorium Oświaty
Kierunek 3. Popularyzacja materiałów edukacyjnych na temat promocji zdrowia i profilaktyki oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii					
1. W ramach programu „Anoreksja czyli jadłowstręt psychiczny” szkoły biorące udział w programie otrzymały kasety VHS „Anoreksja i bulimia-śmiertelna pułapka”. Zostały również opracowane ulotki dotyczące zasad prawidłowego żywienia oraz zakładki do książek z informacjami na temat istoty schorzenia i adresami miejsc gdzie można uzyskać pomoc.	wydatki cel 6 kier.1 pkt.2	wydatki cel 6 kier.1 pkt.2	Wydatki cel 6 kier.1 pkt.2	PSSE, placówki oświatowe	budżet samorząd. budżet NFOZ
2. Prelekcje na kursokonferencji edukacji zdrowotnej do Unii Podlaskiej w Białymstoku i Federacji Stowarzyszeń w Poznaniu, zaopatrzenie w materiały edukacyjne i dystrybucja wśród członków klubu.	130	100	120	KK po M „AMAZONKA” i Unia Podlaska Federacji Stowarzyszeń	środki własne Stowarzyszenia, budżet samorząd.
3. Prenumerata i udostępnianie członkom Stowarzyszenia miesięczników: „Biuletyn Informacyjny PSD”, „Diabetyk”, „Cukrzyca a zdrowie”.	253	290	256	Koło Miejskie PS Diabetyków	budżet samorząd.
<p>4. Popularyzacja materiałów edukacyjnych w zakresie promocji i profilaktyki zdrowia oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • angażowanie młodzieży do przygotowywania gazetek ściennych o tematyce: zdrowy styl życia, racjonalne odżywianie, uzależnienia od alkoholu, narkotyków, leków, nikotyny, • upowszechnianie materiałów edukacyjnych na temat nikotynizmu podczas organizowanych happeningów z okazji „Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu”, • plakaty, gazetki ścienne, gazetki szkolne, pogadanki, lekcje z wychowawcą, konkursy, prezentacje multimedialne – w ramach programów profilaktycznych NOE, „Elementarz III, czyli program 7 kroków”, • debata młodzieży w ramach projektu profilaktycznego: „Tajemnicza substancja – co warto wiedzieć o alkoholu”, • uzupełnienie księgozbioru z zakresu profilaktyki uzależnień, • udostępnianie młodzieży ulotek informacyjnych, materiałów profilaktycznych, filmów DVD o tematyce związanej z promocją zdrowia w ramach: <ul style="list-style-type: none"> - działalności biblioteki szkolnej, - zajęć, ferii zimowych, wakacji, • propagowanie ulotek i broszur dostarczanych przez SANEPID, • przekazanie materiałów edukacyjnych uczniom i ich rodzicom podczas zebrań klasowych (ulotki, broszury, plakaty), • zorganizowanie „Kącika dla rodziców”, • projekcje filmów, organizację konkursów i tworzenie wystaw prac plastycznych, • zapoznavanie dzieci z utworami literatury dziecięcej (wiersze, opowiadania) i muzycznymi 	2.400	900	200	Gimnazjum Nr 7, SP Nr 4, 6, 10, Bursa Szkolna, ZST, SOSW Nr 1, 2, PSSE, ZS Nr 1, 2, 6, 8, Przedszkole Nr 2, 3, 4, 8, MDK, Urząd Miejski, Studium Medyczne, Poradnia P-P	PSSE budżet samorząd, fundusz p. alkoholowy

dotyczącymi profilaktyki i promocji zdrowia, <ul style="list-style-type: none"> umieszczenie informacji na stronie internetowej, organizację turniejów i kalamburów. 					
5. Wydanie biuletynu „Edukacja zdrowotna w szkołach i przedszkolach- scenariusze zajęć”.	wydatki bieżące			CDNiKU	
Kierunek 4. Wzmacnianie inicjatyw i działań społecznych na rzecz rodzin zagrożonych patologiami					
1. Konferencja „Rodzina wobec zagrożeń społecznych”.	wydatki bieżące			LO Nr 1	
2. Praca pedagogów szkolnych i wychowawców z rodzicami dzieci i uczniów w kierunku zapobiegania demoralizacji nieletnich polegająca na: <ul style="list-style-type: none"> kierowaniu rodziców wraz z dziećmi do pomocowych placówek specjalistycznych, prowadzeniu rozmów indywidualnych, organizowaniu pogadań, współpracy z kuratorami sądowymi, 	wydatki bieżące			SP Nr 4, Przedszkole Nr 3, ZS Nr 6	
3. Inicjowanie działań zapobiegających poprzez: <ul style="list-style-type: none"> cykl spotkań z rodzicami w ramach Szkoły dla Rodziców, uczestnictwo w zespołach powołanych w celu diagnozy mechanizmów agresji i przemocy w szkole w ramach programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”, działalność punktu konsultacyjnego utworzonego w ramach programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” (dyżury psychologów w wybranych gimnazjach). 	0	5.515	0	Poradnia P-P	MEN
Kierunek 5. Wspieranie działań zmierzających do utworzenia ośrodków opieki długoterminowej i krótkoterminowej					
1. Realizacja zadania inwestycyjnego pn. „Budowa budynku przychodni i oddziału Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Paliatywnej w Suwałkach”. Współfinansowanie przez Miasto Suwałki 1/3 kosztów budowy hospicjum.	98.555	2.396.410	4.028.572	Samorząd Województwa Podlaskiego, Urząd Miasta, SP Zespół Opieki Paliatywnej w Suwałkach	budżet samorząd. budżet państwa, środki SP ZOP, zbiórki pieniężne,
2. Wyposażenie Samodzielnego Zespołu Opieki Paliatywnej.	0	0	34.952	Suwałskie Stowarzyszenie opieki Paliatywnej	1% podatku
Kierunek 6. Rozwój rehabilitacji leczniczej					
1. Rehabilitacja lecznicza ambulatoryjna: uruchomienie w 2008 r. Poradni Rehabilitacji, Dział Fizjoterapii. Z pomocy w formie usług korzystało: <ul style="list-style-type: none"> 1327 osób leczonych, 2300 porad lekarskich. 	0	0	w ramach zawartych umów	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medetrina w Suwałkach	NFOZ
2. Prowadzenie rehabilitacji leczniczej, polegającej na kompleksowym oddziaływaniu na chorego w kierunku: <ul style="list-style-type: none"> profilaktyki stanu przewlekłego i stanu trwałego kalectwa, skrócenia czasu zaburzeń funkcji, 	w ramach zawartych umów			SP ZOZ Ośrodek Rehabilitacji w Suwałkach	NFOZ

<p>- kompensacji zaburzeń funkcji.</p> <p>Świadczenia rehabilitacyjne udzielane są w warunkach ambulatoryjnych m.in. pobyt dzienny oraz warunkach stacjonarnych. Rehabilitacja pacjentów polegająca na kompleksowym usprawnianiu umożliwia przywrócenie osobom potrzebującym możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, ogólnej samodzielności oraz zdolności do brania aktywnego udziału w życiu społecznym. Wykonywane zabiegi rehabilitacyjne: fizjoterapeutyczne, kinezyterapeutyczne, hydroterapii oraz masażu leczniczego - ograniczają wczesne lub późne skutki wielu chorób m.in.: pomoc pacjentom z ciężkimi schorzeniami neurologicznymi tj. udary mózgu, udary układu nerwowego, uszkodzenia rdzenia, po urazach układu kostno – stawowego, choroby układu krążenia itp. Uwzględniając duże zapotrzebowanie na leczenie rehabilitacyjne Zakład realizuje działania prowadzące do wzrostu dostępności do usług m.in.: zakup sprzętu rehabilitacyjnego, modernizację budynku w celach dostosowawczych do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Z usług rehabilitacyjnych skorzystało:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006 r. – 11 979 osób w tym: leczenie ambulatoryjne – 11 475, stacjonarne – 504, • 2007 r. – 11 664 osób w tym: leczenie ambulatoryjne – 11 115, stacjonarne – 549, • 2008 r. – 11 793 osób w tym: leczenie ambulatoryjne – 11 205, stacjonarne – 588, 					
3. Przeszkolenie rehabilitanta – rehabilitacja ogólna i masaż limfatyczny.	0	0	500	KK po Mastektomii „AMAZONKA”	środki własne Stowarzyszenia
4. Przygotowanie kadry zawodowej poprzez kształcenie na kierunkach: <ul style="list-style-type: none"> • technik fizjoterapii: <ul style="list-style-type: none"> - 2006r. – 21 osób, w 2007r. – 27 osób , • technik masażysta: <ul style="list-style-type: none"> - 2007r. – 25 osób, - 2008r. – 21 osób. 	wydatki bieżące			Policealna Szkoła Medyczna w Suwałkach	budżet państwa
Kierunek 7. Rozwój i koordynacja poradnictwa leczniczego					
1. Utworzenie strony internetowej Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych, SP SP ZOZ i prowadzenie w ramach tej strony Punktu Konsultacyjnego on-line pn. „Masz problem? PoGGadajmy” za pośrednictwem komunikatora Gadu – Gadu. Dyżury od poniedziałku do piątku w godz. 17 ⁰⁰ - 19 ⁰⁰ . Łącznie odbyło się 50 dyżurów.	0	0	2.928	MKRPA, SP SP ZOZ	budżet samorząd. budżet państwa
2. Udostępnienie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suwałkach www.um.suwalki.pl wykazu świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • podstawowej opieki zdrowotnej, • leczenia stomatologicznego, • ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych, • leczenia szpitalnego, • opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, • opieki długoterminowej i rehabilitacji. 	wydatki bieżące			Urząd Miejski, NFOZ	budżet samorząd.

Kierunek 8. Wspieranie przedsięwzięć promujących aktywność fizyczną					
1. Ustalenie zasad i udostępnianie obiektów sportowych na preferencyjnych warunkach na cele sportu i kultury fizycznej.	wydatki bieżące			Urząd Miejski, ZST, SOSW Nr 2	budżet samorząd.
2. Wspieranie zadań promujących zdrowy styl życia, aktywne spędzanie czasu wolnego, realizowanych przez kluby sportowe i inne organizacje pozarządowe.	wydatki bieżące			Urząd Miejski, SP Nr 11	budżet samorząd.
3. Kontynuowanie systemu nagród i stypendiów sportowych za wysokie wyniki sportowe uzyskiwane w międzynarodowym i krajowym współzawodnictwie sportowym.	164.070	143.600	150.860	Urząd Miejski	budżet samorząd.
4. Podyplomowe Studia Gimnastyki Korekcyjno – Kompensacyjnej – w wyniku współpracy UM w Suwałkach z WSSE w Gdańsku – studentom – nauczycielom udzielono 30% zniżki w opłatach.	0	6.600	0	WSSE, CDNIKU	budżet samorząd.
5. Różnorodne formy aktywności fizycznej promowano poprzez cykliczną organizację następujących imprez sportowo rekreacyjnych: Ośrodek Terapii Ruchowej dla Osób III wieku – skierowany do ok. 45 osób niepełnosprawnych, spotkania 3-4 razy w tygodniu, zajęcia wspomagające sprawność ruchową, <ul style="list-style-type: none"> • Czwartki Lekkoatletyczne – skierowane do ok. 6 000 dzieci i młodzieży, uczniów klas IV- VI szkół podstawowych, • Ogólnopolski Rajd Studencki „Jaćwieska Zawierucha”- adresowany do ok. 40 studentów, spotkania sportowo integracyjne, • Biegi Przelajowe z okazji 3-go Maja – uczestniczy w nich przeciętnie 1 000 mieszkańców Suwałk bez ograniczeń biegowych. Biegi są organizowane w 24 kategoriach wiekowych, • Sportowy Turniej Miast i Gmin – uczestnikami turnieju są osoby , które w określonym dniu miesiąca maja przez minimum 30min czynnie uczestniczą w zajęciach sportowych – średnio 28 000 osób, • Światowy Dzień Marszu TAFISA – organizacja przemarszu wokół Zalewu Arkadia dla wszystkich chętnych mieszkańców miasta, bez ograniczeń wiekowych. Średnio uczestniczy w nim ok. 1 500 osób, • Ośrodek Terapii Ruchowej dla Osób z nadwagą – propozycja aktywności ruchowej dla 50 osób z nadwagą, • Jesienne biegi z okazji 11 Listopada – organizowane dla ok. 1 000 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, • Spartakiada Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski – skierowana do ok. 600 dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, • Ogólnopolskie Grand Prix w Piłce siatkowej – organizowanych jako otwarte spotkania sportowo – integracyjne w miesiącach wakacyjnych dla ok. 300 osób (mieszkańcy miasta, turyści), • Letnie animacje sportowe nad Zalewem Arkadia – skierowane do 150 dzieci w najniższym przedziale wiekowym, obejmujące obcowanie z wodą i naukę pływania, • Aqua Fitness – od 2007 r. otwarta propozycja ćwiczeń usprawniających w wodzie. Średnio miesięcznie korzysta ok. 200 osób. 	105.956	116.003	135.155	MTKKF S-ki, OSiR S-ki	PEFRON, ZGTKKF W-wa budżet samorząd. Urząd Marszałkowski woj. Podlaskiego, Krajowe Federacje Sportowe dla wszystkich W-wa, Stowarzyszenie Sportowe Dzieci i Młodzieży W-wa
6. Zajęcia rehabilitacyjne (basen) gimnastyka zespołowa.	900	1.200	940	KKpoM	środki własne

				„Amazonka”	Stowarzyszenia, budżet samorząd.
7. Wycieczki i spotkania integracyjno – edukacyjne promujące aktywność fizyczną – cykl „Po zdrowie i radość”.	627	720	2.800	Koło Miejskie PS Diabetyków	budżet samorząd. środki własne Stowarzyszenia
8. Realizacja programów „Zajęcia sportowo-rekreacyjne, jako zagospodarowanie czasu wolnego uczniów z terenu Miasta Suwałk”. Zajęcia prowadzone były w następujących dyscyplinach sportowych: lekkoatletyka, piłka nożna, siatkówka, judo, koszykówka, szachy, pływanie, unihokej.	132.684	134.930	159.835	SP Nr 4, 6, 7, 9, 10, 11, Gimnazjum Nr 6 i 7, SOSW Nr 2, LO Nr II, ZS Nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9	budżet samorząd. budżet państwa
9. Aktywne uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia w ramach: <ul style="list-style-type: none"> - organizowanych rozgrywkach o mistrzostwo szkoły w grach zespołowych (piłka siatkowa, piłka koszykowa, futsal, tenis stołowy), - Miejskiego Współzawodnictwa Sportowego: piłka siatkowa chłopców i dziewcząt, piłka koszykowa chłopców, tenis stołowy, piłka nożna, biegi przełajowe, Jesienne Mistrzostwa LZS w lekkiej atletyce, - zawodów strzeleckich, - prowadzonych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży na boisku sportowym "ORLIK 2012" , - dnia sportu, sprzątnięcia świata, sadzenie drzewek w lesie, - konkursów tanecznych, konkursów i zabaw na lodowisku, - lekcji pływania na basenie, - Wielkiej Olimpiady Małych Sportowców , - II Mistrzostw Przedszkolaków w Piłce Nożnej , - „Programu zdrowotnego”, - w turnieju piłki nożnej rozgrywanym między bursami (Augustów, Ełk, Suwałki). 	wydatki bieżące			Urząd Miejski, Z S Nr 1,2,6, LO Nr I, Kuratorium Oświaty, LOK , SP Nr 9, 11, Przedszkole Nr 3, 4 Bursa Szkolna	budżet samorząd.
10. Promowanie aktywności fizycznej poprzez organizowanie : <ul style="list-style-type: none"> - Nocnego Maratonu z okazji Święta Niepodległości – zawody rodzinne, - Zawodów o Puchar dyrektora Szkoły, - Mistrzostwa Suwałk Szkół Podstawowych w Pływaniu, - Mistrzostwa 10-latków w Pływaniu, - Turnieju Piłki Nożnej klas III, - zajęć doskonalących pływania dla uczniów szkół podstawowych w okresie ferii zimowych, - konkursów plastycznych o tematyce sportowej, ruchu drogowego, - turystycznego (europejski dzień bez samochodu, wycieczki rowerowe, lub autokarowe, np. do Aquaparku), - zajęć turystycznych, rajdów rowerowych, marszu po ścieżkach Wigierskiego Parku Narodowego, 	wydatki bieżące			Urząd Miejski, MDK, ZST, SOSW Nr 2, SP Nr 10, 11, ZS Nr 3,4, Przedszkole Nr 1,2, Bursa Szkolna, Poradnia P-P	budżet samorząd.

<ul style="list-style-type: none"> - imprez z klubem „Spartakus”, - sportowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, - sportowych wtorków: wyjścia na sale sportową: piłka nożna, - sportowych śród: wyjścia na sale sportową: piłka siatkowa, - międzygrupowych rozgrywek w piłce nożnej i siatkowej , - zajęć sportowych w siłowni, sali bilardowej, boisku szkolnym, - „Pikników rodzinnych” – organizowanych raz w roku mających na celu integrację środowiska lokalnego oraz propagowanie zdrowego stylu spędzania czasu, - happeningów promujących zdrowy styl życia. 					
11. Dzień Sportu „Żyj zdrowo i wesoło” – organizacja zawodów sportowych dla uczniów i ich rodziców – promocja aktywnego stylu życia, kształtowanie nawyków prozdrowotnych.	0	0	600	Gimnazjum Nr 7	budżet samorząd.
12. Organizacja wypoczynku w górach, w czasie ferii zimowych dla 8 dzieci.	0	0	2.000	SP Nr 9	sponsoring
13. Udział uczniów w następujących zajęciach: <ul style="list-style-type: none"> - wyjazdy treningowe, - biwaki, wycieczki, - zimowa szkoła w Zakopanem, letnia szkoła nad morzem, - szkolne i międzyszkolne olimpiady sportowe. 	10.000	15.000	20.000	SOSW Nr 1	budżet samorząd. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Jesteśmy Razem”, PFRON
14. „Europejski Dzień bez samochodu” . Corocznie uczestniczy ok. 300 osób.	0	3.460	698	Miasto Suwałki, Straż Miejska, ROKIS	Miejski Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Kierunek 9. Rozwój programów profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia, w tym uzależnień					
1. Prowadzenie działań takich jak : <ul style="list-style-type: none"> - Program profilaktyczny NOE, przeznaczony do pracy z dużymi grupami starszej młodzieży. Liczba odbiorców: w 2006 r. – 1531 uczniów, 340 rodziców, 50 nauczycieli; w 2007 r. – 1078 uczniów, 200 rodziców, 41 nauczycieli; w 2008 r. – 763 uczniów, 220 rodziców, 17 nauczycieli, - Program profilaktyczny „Elementarz III, czyli program 7 kroków”. Liczba odbiorców: w 2006 r. – program nie był realizowany; w 2007 r. – 557 uczniów, 396 rodziców; w 2008 r. – 522 uczniów, 363 rodziców, - Program profilaktyczny „Kim jestem” - w 2007 r. – 100 uczniów, - Program profilaktyczny „Przytul mnie nie chcę być sam” zrealizowany w 2006 r. – 12 uczniów, - Zajęcia edukacyjno-profilaktyczne propagujące zdrowy styl życia bez używek „NIE narkotykom” zrealizowane w 2006 r. – 125 uczniów, - Program rozwoju osobowego w zapobieganiu niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży – w 2006 r. – 125 uczniów, w 2007 r. – 130 uczniów. 	34.244	39.050	25.700	Poradnia P – P, placówki oświatowe,	budżet samorząd. fundusz p. alkoholowy, PSSE
2. Realizacja kampanii i programów profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia: <ul style="list-style-type: none"> • Program Antynikotynowy „Światowy Dzień Rzucania Palenia”, • „Nie pal przy mnie- proszę” dla klas I- III szkoły podstawowej, 				ZS Nr 1, 2, 3, 6, 8, PSSE wychowawcy klas, Poradnia P-P,	

<ul style="list-style-type: none"> • „Rzuć palenie razem z nami”, • „ Program III elementarz , czyli program siedmiu kroków”, • „ TRZYMAJ FORMĘ” dla klas IV- VI szkoły podstawowej oraz gimnazjum , • „SAPER”, • „Miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”, • „Spójrz inaczej”, • „Stop narkotykom”. • „NOE”, • „Nie palmy”, • „Różowa wstążeczka”, • „Spójrz inaczej na agresję” – program dla uczniów klas IV-VI, • „Obcy Niebezpieczny”, • „Bezpieczny Przedszkolak”, • „Bezpieczne Miasto”, • „Pierwotna Profilaktyka Wad Cewy Nerwowej”, • „Manowce kryzysu: zaburzenia i choroby psychiczne”, • Światowy Dzień Zwalczenia HIV/AIDS • „Wróć bez HIV”, • „W życiu jak w tańcu, każdy krok ma znaczenie”, • „Rodzina razem przeciw AIDS”, • MAT-Miłość, Akceptacja, Tolerancja (konkurs muzyczny), • „Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży”, • ”Zapobieganie astmie”, • „Radosny uśmiech”, • „Program edukacji zdrowotnej”, • „Zdrowe środowisko – zdrowe dzieci” , • „Zrozumieć i odczuć” , • „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, • „Światowy Dzień Zdrowia”. 				<p>SP Nr 4,7,9,10,11, Gimnazjum Nr 7, Przedszkole Nr 1,3,8, LO Nr I, ZST, Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat” , SOSW Nr 1, 2</p>	
<p>3. Opracowywanie autorskich programów profilaktycznych mających na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego, - profilaktykę uzależnień, - podniesienie poczucia bezpieczeństwa, - przeciwdziałanie przemocy i agresji, - współpracę z rodzicami oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się profilaktyką. 		<p>wydatki bieżące</p>		<p>Bursa Szkolna</p>	<p>budżet samorząd.</p>

Cel 7 . ZAPEWNIENIE WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH REALIZACJĘ CELÓW STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Krótki Opis działań	Wydatkowane środki			Podmioty realizujące	Źródła finansowania
	2006 r.	2007 r.	2008		
Kierunek 1. Cykliczna analiza i monitorowanie strategii					
1. Celem sprawdzenia stanu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki w lata 2006 – 2008 Zarządzeniem Dyrektora MOPS w Suwałkach Nr 3/09 został powołany zespół Zadaniowy ds. monitoringu i oceny stanu realizacji w/w dokumentu. Jego zadaniem było: <ul style="list-style-type: none"> uzyskanie informacji o realizacji zadań ujętych w Strategii od instytucji i organizacji pozarządowych oraz opracowanie do 25 lutego 2009 r. raportu uwzględniającego następujące informacje, ocena stanu realizacji Strategii w latach 2006-2008 (zadania zrealizowane, niezrealizowane, powody braku realizacji). 	wydatki bieżące			MOPS	
2. Sprawozdawczość z realizacji zadań merytorycznych oraz realizowanych programów poszczególnych jednostek organizacyjnych Miasta	wydatki bieżące			Jednostki organizacyjne miasta	
3. Sprawozdawczość z realizacji Miejskich Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii – stanowiących integralną część strategii.	828.419	980. 618	1.010.288	WZPS, instytucje i organizacje pozarządowe	Fundusz p.alk.
Kierunek 2. Powołanie zespołu monitorującego i wspierającego działania wszystkich służb					
Należy podjąć działania zmierzające do powołania przez Prezydenta Miasta Suwałki Zespołu o charakterze międzywydziałowym do ścisłego monitorowania realizacji i sprawozdawczości ze Strategii.					
Kierunek 3. Doskonalenie zawodowych kadr pomocy społecznej					
1. Szkolenie kadry pracowniczej DPS „Kalina” w kierunku doskonalenia umiejętności zawodowych związanych z opieką nad osobami niepełnosprawnymi, chorymi i starszymi: <ul style="list-style-type: none"> 2006 r. – 40 pracowników, 2007 r. – 69 pracowników, 2008 r. – 12 pracowników. 	3.750	3.370	nieodpłatnie	DPS „Kalina” FUNDACJA PROMETEUSZ ROPS Białystok	budżet samorząd. FIO EFS
2. Szkolenia i kursy kadry MOPS dostosowane do potrzeb wynikających z zajmowanego stanowiska: <ul style="list-style-type: none"> 2006 r. – 76 pracowników, 2007 r. – 141 pracowników, 2008 r. – 95 pracowników. 	6.956	5.772	2.237 + szkolenia nieodpłatne	MOPS ROPS Białystok	budżet samorząd. EFS

<p>3. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – studiów wyższych: 2006 – 8 osób, 2007 – 9 osób, 2008 – 4 osób, – studiów podyplomowych – 1 osoba (2008), – specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego: 2006 – 1 osoba specjal. II stopnia, 2007- 5 osób specjal. I stopnia , 2008 – 6 osób specjal. I stopnia. 	<p>10.343</p> <p>1.250</p>	<p>4.797</p> <p>1.750</p> <p>4.500</p>	<p>7.365</p> <p>nieodpłatnie</p>	MOPS	budżet samorząd. EFS
<p>4. Kształcenie w szkole policealnej na kierunkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracownik socjalny w 2006 r. - 36 osób, • opiekunka środowiskowa w 2007 r. - 51 osób, 2008 r. 35- osób. 	<p>5.920</p>	<p>8.168</p>	<p>6.902</p>	CDNIKU	Urząd Miejski w Suwałkach
<p>1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych opublikowana została na stronie internetowej http://mops.suwalki.pl/strona/page.php?id=16&cat=ok ponadto dokonano wydruku 30 szt. wersji papierowej, która udostępniana jest na bieżąco organizacjom pozarządowym i zainteresowanym podmiotom.</p>	wydatki bieżące			MOPS, WZPS	budżet samorząd.
Kierunek 5. Promowanie i inicjowanie programów zgodnych z celami strategicznymi					
<p>1. Pozyskiwanie środków na realizację programów rządowych, programów systemowych, konkursowych dzięki zgodności ich działań z celami strategicznymi.</p>				MOPS, PUP, UM. org. pozarząd.	
<p>2. Coroczne przyjmowanie programu współpracy Miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, który określa priorytetowe działania na dany rok z uwzględnieniem celów strategicznych.</p>				RM	
<p>3. Przyjęcie do realizacji Programu działań na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych do 2010 roku - wieloletni dokumentem programowy, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa niepełnosprawnych mieszkańców naszego miasta a w szczególności przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu oraz integrować ze społeczeństwem osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Stanowi on jednocześnie część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2006-2015 i ma na celu podjęcie działań rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych.</p>				RM	
<p>4. Opiniowanie ,rekomendowanie projektów zgodnych z celami strategii.</p>				Prezydent	
<p>5. Pozyskiwanie środków na realizację programu „Szkoła bez przemocy” – program ogólnopolski.</p>				Sz.P. Nr 4	
Kierunek 6. Pozyskiwanie środków finansowych na realizację programów, w tym z uwzględnieniem środków UE					
<p>1. Powiatowy Urząd Pracy otrzymuje zgodnie z algorytmem środki finansowe z Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. Urząd pisząc programy pozyskuje dodatkowo środki finansowe z funduszy unijnych oraz rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej jak również z rezerwy Marszałka Województwa Podlaskiego. W 2008 roku zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych PUP otrzymał środki z PFRON na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy.</p>	<p>5.198. 187</p>	<p>5. 498. 353</p>	<p>7.063. 276</p>	PUP	Środki FP, EFS, PFRON

2. Realizacja „Program wyrównywania różnic między regionami – obszar C i D.	288.549	618.257		MOPS	PFRON
3. Partnerstwo w realizacji Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Wchodzenie, utrzymanie i powrót na rynek pracy osób po przebytej chorobie psychicznej” .	14.352	18.278		MOPS	EFS
4. Program Ośrodki Informacji Osób Niepełnosprawnych.	82.083	75.805	94.292	MOPS	PFRON
5. Środki pozyskane zgodnie z algorytmem na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.	1.532.028	1.539.303	1.993.265	MOPS	PFRON
6. W ramach otwartych konkursów pozyskano środki finansowe na realizację projektów z zakresu organizacji i funkcjonowania sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	10.000	5.000		MOPS	budżet państwa
6. W ramach otwartych konkursów pozyskano środki finansowe na realizację projektów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną.		15.000	7.000	MOPS	budżet państwa
7. Realizacja Rządowego Programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.	1.978.843	2.264.326	2.173.200	MOPS	budżet państwa
8. Realizacja projektu systemowego „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI” w ramach PO KL 2007- 2013 Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.			836.637	MOPS	EFS
9. Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	0	44.138	29.819	MOPS	budżet państwa
10. Program Leonardo da Vinci w ramach LLP „Uczenie się przez całe życie”	1.547		8.874	CDNiKU	
11. Projekty dotyczące wymiany młodzieży, konkursy recytatorskie, „Spotkania tradycją”, „ Śladami przeszłości”, „Święto muzyki Gospel”, ‘ Podaj –dalej – ratujmy tradycje od zapomnienia”, koncerty, widowiska teatralne.	173.054	29.389	7.469	MDK Suwałki Urząd Miejski w Suwałkach	Program Młodzież; Kurator Oświaty w Białymstoku; Fundacja Kronenberga; Urząd Miejski w Suwałkach